

DE OORLOG, 15 augustus 1914

[DE TIJD, No. 20357]

[Zaterdag 15 Augustus 1914]

Inhoudsopgave 15 augustus 1914

[DE TIJD, No. 20357]	1
DE OORLOG.	1
TELEGRAMMEN.	2
De krijgsoperaties in België.	2
De Duitschers in Visé.	3
De Kroonprins te Visé.	4
Oorlogscorrespondent aangehouden.	4
In Duitschland.	4
Gevechten der Franschen.	5
Duitsche spionnen?	5
Bij Namen.	5
Een Duitsch oordeel.	5
De "Banque de France".	5
Albanië.	5
Een tooneel van ellende.	5
BUITENLAND.	6
ALLERLEI OORLOGSBERICHTEN.	6
GEMENGDE BERICHTEN.	6
De eerste!	6
De oorlog en de Duitsche Bisschoppen.	7
Britsche milddadigheid.	7
NOG IETS VAN DE LOURDESPELGRIMS.	7
DANKBETUIGING EN PROTEST.	8
DE TOESTAND IN TWENTE.	8
HULPVERLEENING.	9
LANDSTORM.	9
Berichten uit Belgische bron.	10
De opmarsch der Duitschers in België.	10
Berichten uit Luik.	11
Uit Maastricht.	11
Fransche Berichten.	11
De scheepsramp der "Baron Gautsch".	11
Laatste Berichten.	11
Van een Duitscher te Luik.	11
Langs de Belgische grens.	12
Na den slag.	13
DE OORLOG.	13
Algemeene toestand.	13
beschuldigingen en bedreigingen.	13
Het gevecht bij Mülhausen.	14
Oostenrijkers en Russen.	15
Zeegevecht aan de Noorsche kust?	15
De "zelfmoord van Turkije."	15
Allerlei oorlogsberichten.	15
Financieel Overzicht.	16
Op de fiets door Kempenland. I.	17
NEDERLANDERS IN ZWITSERLAND.	19
RECHTZAKEN.	20
Inkwartiering geweigerd.	20
Uitvoer van groenten.	20

5

Dit nummer bestaat uit acht bladzijden.

DE OORLOG.

10

De krijgsoperaties in België. — De Duitschers in Visé. — De opmarsch naar het Westen. — Onze oorlogscorrespondent aangehouden en weer vrijgelaten. — De Duitsche kroonprins te Visé. — Bij Namen.

TELEGRAMMEN.

De krijgsoperaties in België.

15 MAASTRICHT, 14 Aug. (Van onzen oorlogscorrespondent). Den geheelen middag is in den
ontrek der grenzen geen kanongebulder gehoord. De opmarsch van Duitsche troepen over
de brug bij Lixhe heeft constant plaats. Hasselt is bezet, doch daarna weer
grootendeels door de Duitschers verlaten. De bezetting van dit oogenblik bestaat
20 uitsluitend uit jagers. De bevolking is kalm, zoodat geen ongeregeldheden plaats
hebben. Alle vivres voor de Duitsche troepen, worden regelmatig en zelfs ruim
betaald. Te Maastricht kwam een man aan uit Loos, die den raad had gekregen van
Duitsche officieren, om zich uit de omgeving te houden, welke zeer gevaarlijk kon
worden. De Duitschers leggen loopgraven en stellingen buiten Hasselt aan in de
25 richting van het westen.

BRUSSEL, 14 Aug. (Van onzen Brusselschen correspondent.) Na de gevechten tij Haelen en
bij Eghezee, is er een kalmte over de hoofdstad gekomen, welke wij sedert de laatste
veertien dagen niet kenden. De vrees, dat wij binnenkort de Duitschers door de
Boulevard d'Anspach zouden zien marcheeren of hun kanonnen zouden opgesteld zien op
30 de Place de la Monnaie – zooals een Brusselsch sensatieblad ons in uitzicht had
gesteld – is overdreven gebleken; men lacht er nu eens om en met vertrouwen ziet men
naar de toekomst. Het gevoel van rust wordt vooral gewekt door de overtuiging, dat nu
ook de Franschen, "de bondgenooten", en de Engelschen in ons land zijn; wààr weet
niemand, behalve dan de generale staf, die begrijpelijkerwijze niets uitlaat. Ik zou
35 u wel eenige mededeelingen kunnen doen, maar gij begrijpt... Wanneer de groote slag
zal vallen is evenmin te zeggen: wij, Belgen en Franschen, hebben geen haast, kunnen
wachten; de vijand echter niet, zoowel wegens zijn proviandeering als om den Rus, die
reeds nu zijn Oostgrens bedreigt. Wij wachten maar geduldig af, bespreken onderling
nog eens de gevechten bij Haelen en Diest en doen alles om het leed van onze
40 evennaasten te verzachten. Ik sprak gisteren met een geneesheer uit een Kenmpisch
dorpje, thans verbonden aan den ambulance-dienst. Zoowel het aantal gewonden als de
aard der kwetsuren vallen nog al mee; de dienst is buitengewoon goed ingericht en
voldoet aan de meest moderne eischen. Koningin Elisabeth, naar men weet de dochter
van hertog Karl Theoder van Beieren (die tevens oogarts was) is, evenals prins
45 Hendrik te uwent, de ziel van het Roode Kruis. De dokter vertelde mij eenige roerende
trekjes, die hij had bijgewoond, toen de Koningin de zieken bezocht. Vlaamsche
soldaten konden hun tranen niet bedwingen en glimlachten dankbaar om de enkele zachte
woorden van troost, welke Hare Majesteit tot hen sprak. Sommigen wilden met geweld
zich opheffen en het saluut brengen, anderen lagen stil voor zich uit te staren. Een
50 van de lichtgewonden, die het bloedbad aan de Vesdre heeft meegemaakt en drie dagen
in het vuur geweest is, begon haar een uitvoerig verhaal te geven van den strijd. De
Belgen lagen als het ware verschanst achter de lijken der Pruisen en vechten als
duivels; toen de Duitsche troepen eindelijk gedwongen werden te retireeren voor de
granaten der Luiksche forten, was zijn geheele compagnie naar voren gestoven en namen
55 ze 60 Duitsche soldaten gevangen. Als trophee had hij een Duitsche sabel meegenomen,
die aan de Koningin getoond werd. Hare Majesteit prees hem, legde haar hand op zijn
schouder en wenschte hem goede beterschap; zij zou hem nog wel eens komen opzoeken.
De burgerij houdt zich bezig met het lenigen der ellende van zooveel
zwaargetroffenen. Ook de Hollandsche kolonie zal daarbij niet stilzitten. Men weet
60 hier zeer goed de modelinrichting van het Nederlandsche Roode Kruis en de
milddadigheid uwer landgenooten te waardeeren. In Antwerpen werkt de Wilhelmina-
vereniging om giften van de Hollanders in te zamelen. Biljetten in onze nationale
kleuren zijn op verschillende plaatsen aangeplakt met een oproep tot steun. De
berichten, die ik in couranten las, over een minder gunstige stemming hier, ten
65 opzichte van de houding der Nederlanders, zijn erg overdreven. Wij begrijpen heel
goed, dat uw land zich strikt neutraal houdt en noch voor de eene, noch voor de
andere oorlogvoerende partij hand- en spandiensten verricht. Doch dit neemt niet weg,
dat het groote publiek, dat niet onderscheidt, bijv. de ontwapening der Belgen, die
over de grens zijn geraakt, opvat als een onvriendelijke daad. Ook het feit, dat
70 prins Hendrik een Duitscher is, wordt wel eens, natuurlijk meestal door oppervlakkige
mensen, die echter jammerlijk de meerderheid vormen, geopperd als een reden, waarom
Holland met zijn Oostelijken nabuur zou sympathiseeren. Vergeten wordt dan, dat ook
onze Koningin Elisabeth een Duitsche is en... dat Troelstra in de Kamer openlijk
sprak van "onze sympathie in de richting van het dappere België." Is de kruitdamp wat
75 opgetrokken, dan zal men ook hier Neerland's houding meer algemeen weten hoog te
schatten. Eigenlijk oorlogsnieuws is er niet: het is de stilte van den storm; wat we
nu hebben meegemaakt zijn nog maar voorposten-gevechten. Tot nu toe zijn de
Duitschers niet bij Diest teruggekomen. Hier wordt de groote slag pas verwacht

Maandag of Dinsdag; maar zekerheid is natuurlijk niet te geven.

80

BRUSSEL, 14 Aug. (Van onzen oorlogscorrespondent). Het bericht is in omloop gebracht, dat de Duitschers oprukten naar Aerschot en Brussel, maar met reden werd het onmiddellijk officieel tegengesproken. Eer het zóóver komt zullen niet alleen de forten van Luik genomen moeten worden, wier Belgische bezetting het noodlot van een verslagen Duitsch leger zoude kunnen worden, maar zouden de Duitsche troepen ook moeten zegevieren over de verbonden legers, welke op het oogenblik een val van den vijand voorbereiden. Eer we vijf dagen verder zijn zal men daar verrassende dingen van hooren. Zij begrijpen van hoeveel beteekenis het bezit der forten bij Luik kan worden bij den komenden strijd en daarom bombardeeren zij opnieuw met al het aanwezige geschut (de zware belegeringsartillerie is nog niet aangekomen) deze forten. Een nieuwe nachtelijke aanval op de forten Pontisse, Barchon en Flemalle is na een bloedige schermutseling mislukt. De jongste nacht ging overigens, op wat onbeteekenende schermutselingen van voorposten na, kalm voorbij. De Duitschers aarzelen, en schijnen zich bewust te worden van de allergevaarlijkste positie, waarin zij verkeerden. Hun opzet om en tijd van enkele dagen geheel Noord Frankrijk te overstroomden, is ten eenenmale mislukt en zij zullen niet meer vrij zijn in het kiezen van het slagveld, dat hun thans wordt opgedrongen. Er komen nog geregeld berichten binnen over de nederlaag der Duitschers bij Haelen. Van de 2400 Doods-kophuzaren, die eraan deelnamen, zijn er slechts 500 teruggekeerd. Het is hier bekend, dat Duitschland geregeld versche troepen over de Maas tracht te brengen, om met de legers in het door hen bezette Luxemburg en Elzas-Lotharingen samen te werken voor een algemeenen opmarsch naar Frankrijk.

100

BRUSSEL, 14 Aug. (Reuter). De burgemeester van Linsneau schrijft het volgende aan de "Indépendance Belge": Een afdeeling Duitsche huzaren was door Belgische soldaten verrast, die een officier doodden en een soldaat gevangen namen. Daar onze mannen last hadden op Thienen terug te trekken, verscheen kort daarop een afdeeling van 400 uhlanen met drie mitrailleuses. Zij beschuldigden de bewoners den bewusten officier vermoord te hebben, en twee der dorpelingen werden gefusilleerd. Daarop traden de uhlanen een huis binnen, maakten daar een man en een vrouw af, staken het huis in brand en wierpen de lijken in den brand in tegenwoordigheid van de zonen der slachtoffers. Vervolgens staken zij nog tien boerderijen in brand, doodden nog twee personen, plunderden de andere huizen en noodzaakte den mannelijke bevolking, den eed van gehoorzaamheid af te leggen op het lijk van den officier, waarbij zij de mannen met bajonetsteken dwongen, op de knieën te gaan liggen. Een bewoner, die trachtte te vluchten, werd door twee kogels getroffen en is reeds overleden. Vervolgens lieten zij de bewoners voorbij de monden der mitrailleuses loopen en zeiden hun, dat zij over eenige oogenblikken in stukken in de lucht zouden vliegen, waarna zij hun revolvers op hen aanlegden en zóó schoten, dat de kogels de ooren raakten en meenamen; dit alles in tegenwoordigheid van een officier. Zij spanden een twaalftal bewoners, waaronder de veldwachter, voor hun mitrailleuses en bonden er eenigen, die niet meekonden, met de voeten aan vast, zoodat hun hoofd over de steenen bonsde. In het naburig dorp werden 3 mannen gefusilleerd. Tien personen, van wier lot men niets afwist, werden Donderdag als lijken teruggevonden. Zij waren bezweken aan de gevolgen der ondergane mishandelingen."

125

De Duitschers in Visé.

MAASTRICHT, 14 Aug. (Van onzen Oorlogscorrespondent. M.) Voor de Duitsche troepen van het grootste belang acht ik momenteel de toestand in de buurt Lixhe-Visé. Daar liggen de forten Pontisse en Lierce, die hen zeer hinderen hun troepen over de Maas in de richting Tongeren-Brussel te zenden. Daarop wachten op het oogenblik ook de vier Oostenrijksche legercorpsen, wier aanwezigheid ik u reeds vermeldde. Lukt dat niet spoedig, dan zal de vleugel van de Duitsche troepen, die tusschen Tongeren en Brussel liggen, zeer zeker een kwade partij krijgen. Deze zijn trouwens al een paar dagen met Belgische of Belgisch-Fransche troepen slaags en weten zich slechts met groote verliezen te handhaven. In Tongeren immers zag ik een aanzienlijk aantal gewonden. In Lixhe bleek me vanmorgen, dat de Duitschers weer een pontonbrug geslagen hadden, doch 2 dagen geleden hadden ze er vier naast elkander. Deze eene brug blijkt bovendien zwakjes. Toen ik er vanmorgen bij stond te kijken, terwijl een vrachtauto er over heen werd gevoerd, zakte de brug aan het einde wat in en meest een andere vrachtauto, die er reeds over was, met touwen der anderen wagen er af sleepen. Dat ging echter niet dan ten koste eener verdere verzakking. Toen mocht ik niet langer toekijken en moest ik doorloopen. Wat de Duitsche autoriteiten me in Visé verteld hebben, telegrafeerde ik u reeds vanmorgen. Eigenaardig is echter, dat ze me verboden verder

140

145 naar Luik te gaan. De forten dus, waar ik niet mocht gaan zien, waren door de
Duitschers genomen, de forten Pontisse en Lierce echter bij Visé, die ik in actie
hooren en zien kon, – want ik zag ze ook het verdere gedeelte van de vroegere
voetbrug vernielen – die forten erkenden ze nog in de handen der Belgen. De lezer
150 oordeele nu zelf! Dat het 7de en 9de regiment voet-artillerie van Keulen was
aangewezen om tot elken prijs die forten te nemen, wil ik wel aannemen, want boven
zette ik reeds uiteen, waarom die forten van het hoogste belang zijn. Zoo'n opdracht
"nemen tot elken prijs" is echter makkelijk gegeven, maar iets moeilijker uit te
voeren. In Visé was heel wat veranderd sinds ik er Zondag geweest was. Er is daar
155 gebrek aan voedsel; en de stukken brood, die de menschen er nog hebben, zijn als
steen, verscheidene dagen oud. Maar toch kon ik er niets van krijgen. De Duitsche
troepen hebben nog wel voorraad en toen ze bemerkten, dat ik de restaurants afliep om
iets te eten te krijgen, boden een paar officieren mij aan, in de wacht te komen
eten. Dat weigerde ik echter, want 't zou me toch niet gesmaakt hebben, dat brood,
hetwelk aan die hongerige bevolking onttrokken was.
160 In Visé wordt een waar schrikbewind uitgeoefend. Eergisteren werd met de bel door de
straten gegaan en afgekondigd, dat binten 24 uur iedereen zijn fietsen bij de brug
brengen moest. Bij wien daarna nog een fiets gevonden werd, zou gefusilleerd en zijn
huis in brand gestoken worden. Gisterenmorgen kondigden de Duitschers weer af, dat
165 alle wapenen, ook oude, gebreken of uit elkaar genomene, binnen een uur op het
stadhuis moesten worden ingeleverd (in verband met het bezoek van den kroonprins op
dien dag ?) Als er bij iemand nog een wapen gevonden werd, zouden ze de inwoners
fusilleeren en de stad verbranden. Voortdurend werden met bedreiging van verbranding
eet- en drinkwaren geëischt en de inwoners vreezen niets zoozeer, als dat den een of
170 anderen dag iets geëischt zal worden, wat men niet geven kan. Ofschoon de redactie
mij, waarschijnlijk door een misverstand, het bericht laat tegenspreken, als zou de
kerk verbrand zijn, moet ik dit bericht toch, helaas, bevestigen. Ik heb er reeds een
telegram over verzonden. 't Was een kunstwerk van zeer hooge waarde met den
eerbiedwaardigen ouderdom van 65 jaren. Ik werd van daag, in tegenstelling met
175 gisteren, voorkomend behandeld en zelfs door soldaten over en weer over de Maas
geroeid.

De Kroonprins te Visé.

MAASTRICHT, 14 Aug. (Van onzen Oorlogscorrespondent M.) De Duitsche Kroonprins heeft
Visé bezocht tot inspectie der troepen.

180

Oorlogscorrespondent aangehouden.

MAASTRICHT, 14 Aug. (Van onzen oorlogscorrespondent M.) Het door de "Limb. Koer."
verspreide bericht omtrent mijn aanhouding kan ik u bevestigen behoudens de valsche
bijzonderheden. Ik werd door den chef der douane gezonden naar de wacht, omdat deze
185 man niet mijn persoon verdacht vond, doch mijn papier. Hieronder behoort n.l. een
buitenlandsche pas voor België, Frankrijk en Duitschland. Die is natuurlijk niet
gesteld in het Hollandsch, doch in het Fransch. Dit Fransch vond deze chef op een
Hollandsch stuk erg verdacht. De luitenant der wacht heeft er ten slotte hartelijk om
gelachen. Ook is die fietsen-geschiedenis niet gebeurd bij de Duitsche grenswacht,
190 doch bij het ontmoeten van Duitsche patrouilles op Belgisch gebied. Ik doorkruis op
alle mogelijke wijzen het bezette gebied en de gevechtsterreinen en heb daarom ook de
"risico van den arbeid" te dragen.

In Duitschland.

195 AKEN, 13 Aug. De "Echo der Gegenwart" bevat een officieele bekendmaking van den
generaal-majoor plaatscommandant, den politiepresident en den burgemeester, waarbij
medegedeeld wordt, dat van heden af "gedurende meerdere dagen dag en nacht
onafgebroken sterke doortochten van troepen door Aken plaats vinden". Drie
200 stratenliniën worden met drie verschillende kleuren gemerkt, het rijden over de
aangeduide wegen is verboden; ook het oversteken van de straten door burgers op
andere dan de aangewezen punten. Eveneens samscholingen langs de wegen. Het publiek
is uitgenoodigd drinkwater in groote kuipen voor manschappen en paarden gereed te
zetten. In het belang hunner marschvaardigheid mag geen geestrijke drank aan de
troepen worden aangeboden. Geregeld worden hier in de schietbaan Belgische burgers
205 met den dood gestraft, die bij de krijgsoperaties in België op Duitsche militairen
hebben geschoten of wreedheden tegen onze troepen hebben gepleegd. O.a. is er een
gefusilleerd, die een zwaar gewonden Duitschen dragonder uit de ziekenkamer van het
huis, waar hij verpleegd werd, het raam had uitgeworpen.

210 **Gevechten der Franschen.**

PARIJS, 15 Aug. (Reuter) Een communiqué van den minister van oorlog meldt: Fransche luchtschepen, hadden verscheidene successen in den omtrek van Woevres. Een Duitsch luchtschip kruiste boven de Fransche troepen, op een afstand van ongeveer duizend meter. Aanstonds werd er op geschoten en de motor werd getroffen, het luchtschip moest landen. Twee Duitsche officieren werden krijgsgevangen gemaakt. Een Fransch luchtschipper achtervolgde gisteren een Duitsch en schoot er op met een browning. De Duitsche vlieger vluchtte zonder weerstand te bieden. Een gemeente op den kam bij Saales is door Fransche troepen ingenomen; zij bezetten gisteren een naburig plateau. De Fransche artillerie nam de achterhoede van de Duitsche stellingen vergemakkelijkte aldus zeer de taak der Fransche infanterie, welke eenige gewonden, doch geen dooden had. De Franschen vonden in Saales achtergelaten stapels kleeren en uitrustingen, hetgeen op een ware verwarring schijnt te wijzen.

Duitsche spionnen?

225 KEULEN, 12 Aug. (Eigen bericht). In de "Köln. Volksz." wordt uit vertrouwbare bron meegedeeld, dat den 8 Aug. j.l. te Brussel tien Duitschers als spionnen zijn doodgeschoten, o.a. prins Prosper von Arenberg en waarschijnlijk ook de reeds 50 jaar te Brussel wonende oogarts dr. Focke, de lijfarts van den graaf van Vlaanderen.

230 **Bij Namen.**

BRUSSEL, 15 Aug. (Reuter). Volgens geruchten werd gisteren omstreeks 4 uur in den namiddag kanongebulder gehoord rondom Namen. Om halfzeven duurde het nog voort. Het heet, dat de Duitschers Vrijdagnamiddag het station Ciney hebben bezet. Om 7 uur was de verbinding met Assesse nog niet verbroken.

235 **Een Duitsch oordeel.**

BERLIJN, 15 Aug. (Reuter). In "der Tag" schrijft veldmaarschalk Von der Goltz, dat als resultaat van het systematisch vormen der manschappen is gebleken: het volhardingsvermogen, de doorzettingskracht, de vlugheid en mannelijkheid verkregen door krachtige inspanning. Het schietonderricht der infanterie en artillerie heeft vooral den voorgenomen inval der Russische ruitery kunnen tegenhouden. De Russische batterijen werden onbruikbaar gemaakt door het vuur der Duitsche infanterie. Een dergelijken indruk geeft het gevecht bij Mülhausen en Lagarde; de onmiddellijke bestorming van de moderne vesting Luik is een geheel nieuw feit in de oorlogsgeschiedenis.

De "Banque de France".

250 PARIJS, 15 Aug. (Reuter.) In tegenspraak met sommige geruchten kan worden gemeld, dat de "Banque de France" haar bedrijf te Parijs en in al de succursalen in de provincie voortzet.

Albanië.

255 WEENEN, 14 Aug. (Reuter). Volgens een schrijven, te Triëst uit Durazzo ontvangen, heeft de contrôle-commissie den vorst een som van een millioen kronen toegestaan. De opstandelingen zijn bereid vrede te sluiten.

Een tooneel van ellende.

260 Dr. D. Brocx, chef der ambulance te Maastricht, schrijft aan de "N. Rott. Ct.": "Reeds eenige dagen waren wij, Maastrichtenaren, onder den indruk van hetgeen ons te wachten zou staan. Zouden wij zouden de Belgen het slachtoffer moeten zijn van het noodlot, dat wij liggen aan een niet versterkte zijde van Frankrijk? Toen - na eenige valsche geruchten, die oogenblikken van spanning, maar ook van groote inspanning brachten -- kwam het voldongen feit, dat de Belgische neutraliteit was geschonden. Het gedonder der Belgische fortten - dat Maastricht voor de werkelijkheid plaatste - was voor ons 265 een uitkomst; maar daarmee was ook de tragedie voor onzen nabuur begonnen. Na Dinsdagavond een vergeefschen tocht naar de grens gemaakt te hebben, ging ik Woensdagmorgen vroeg met een kleine, vlugge auto naar de grens. De Belgische vlag wapperde nog uit het huis van de Belgisch douane, maar tien pas verder stonden de grijze Duitsche wachten. De auto liet ik aan de grens en, met de meeste 270 welwillendheid ontvangen, passeerde ik de grens; te voet ging ik naar Mouland, waar gewapende vrede heerschte. De Belgische burgers liepen rustig rond en praatten kalm met de Duitsche lanciers. Spoedig ontmoete ik den Stabsartz, die mij smeekte met hem mede te gaan. In een Duitschen militairen auto reden wij, terwijl van alle zijden uit de verte de kanonnen donderden, naar Berneau, waar de tijdelijke Duitsche ambulance 275 was. Het tooneel, dit ik daar aanschouwde, was - als eerste indruk - het

verschrikkelijkste wat ik ooit gezien heb. Zijn er later gewonden gehaald op
gevaarlijke plaatsen, zijn wij soms in rustig onderhoud met den Duitschen staf
gestoord door de hoogeversnellende granaten, die ellende vergeet ik nooit. In een
280 schoollokaal lagen in het stroo, op den steenen vloer, veertig, allen ernstig
verwonden; reeds om den hoek lag, wentelend op de steenen, onverbonden, een arme
jonge kerel te strijden met den dood; maar geen klacht kwam over zijn lippen. En
binnen lagen zij allen met starren blik wachtend op hulp. Hier kon niet getalmd.
Telephonisch werd machtiging gevraagd te redden wat te redden was en weldra snorden
285 de Nederlandsche Roode Kruis-automobielen dwars door het Duitse leger, om de
stakkerds te vervoeren.
Nooit zal uit mijne gedachten gaan de droeve tocht terug met de drie zwaarst
gewonden. Maastricht was stil, als onder den druk van een zwaar opkomend onweer. En
in stilte aangestaard door duizenden, met tranen in de oogen, ging de droeve tocht
naar Calvariënberg. Zoo zouden zoovele tochten door zooveelen beschreven kunnen
290 worden. Honderddertig brachten zij er reeds hier, de dappere Nederlandsche jongens,
wien geen moeite, geen tijd, geen gevaar te groot was, om te trachten een
mensenleven te redden. Welk een tegenstelling! Hier wordt geen gevaar ontzien om te
redden, daar wordt geen macht, geen kracht ontzien om te dooden. En toch, te midden
van die uitbarsting van nationalen trots en haat, komt toch altijd weer boven het
295 persoonlijke menschelijke gevoel. Hoe dikwijls zagen wij niet soldaten, die lachen om
fluitende kogels en snorrende granaten en die er trotsch op waren zoo en zoo velen
neergelegd te hebben, en en traan wegpinken als wij weer een doodstijding brachten.
De eersten, die ik haalden, zijn dood. Maar de meesten leven en ons aller harten
kloppen van vreugde, als een stille handdruk, een oogknippen, toont de dankbaarheid
300 van hen, die wij trachten het leven te redden. In de duisternis van al de
verschrikkelijke ellende, waarin wij hier leven, diewij van uur tot uur meemaken,
die wij steeds erger verfoeien, zijn er twee lichten die ver weg hunne verblijdende
stralen zenden. Het eene licht projecteert voor ons het feit, dat – al meenden wij,
dat geen Europeesche beschaving meer bestond – naast alle moreele verliezen, nog hoog
305 staat het plichtsbef, al is het ook, dat dit voert tot het opvolgen van bevelen,
die leiden tot vernietiging. Het andere licht doet meer; het projecteert niet alleen,
maar het verlicht; het laat zien, dat de menschlievendheid niet is gedood door de
overbeschaving, maar het verlicht ook de duisternis, die over Europa gebracht is door
de uitbarsting van zoo lang opgekropten nationalen haat! Hoevele liefdediensten zijn
310 niet verricht, hetzij door jonge vrouwen, hetzij door vereelte mannenhanden! De tijd
voor beschouwingen ontbreekt, ook voor critiek; er wordt van ons allen in Maastricht
slechts werk gevraagd. Maar ik had behoefte eenige uiting te geven aan hetgeen ons
allen vervult. Menigeen onzer heeft thans meer van de oorlogsverschrikking gezien dan
velen, die misschien onze neutraliteit zullen moeten verdedigen. In die verschrikking
315 is het dramatisch hoogtepunt bereikt door hetgeen gehoord werd aan het sterfbed van
een jongen Duitser. Bewusteloos had hij uren en dagen gelegen; een kwartier vóór
zijn dood sloeg hij zijn oogen op en prevelde, trachtende met zijn zieke hand te
salueeren: "Herr Leutnant, ich melde mich." Geslagen stonden allen! In zijn
doodsstrijd zegevierde nog het ingestampte plichtsbef. Wat leeren wij hieruit? Dat
320 wij daarvan geen copie maken! Maar laten wij allen, Nederlanders, thans onzen plicht
zoo doen, nu, en als het moet, later, dat wij, als soms ons stervensuur mocht slaan,
zonder vreezen zullen kunnen prevelen: "Herr Gott, ich melde mich!"

325 **Men zie verder voor den Oorlogstoestand het Tweede Blad en de Laatste Berichten.**

Amsterdam, 15 Aug. 1914.

BUITENLAND.

ALLERLEI OORLOGSBERICHTEN.

330 Gisteren maakten wij melding van een Parijsch telegram, volgens hetwelk twee Fransche
bataljons het Duitse 21ste regiment zouden hebben vernietigd bij Othin op de
Luxemburgsch-Lotharingsche grens. Dit bericht wordt thans officieel bevestigd.
Daarbij werden drie mitrailleuses, een batterij en vele munitiewagens genomen,
terwijl duizend manschappen zijn gevangen genomen.

335 **GEMENGDE BERICHTEN.**

De eerste!

De eerste in Frankrijk gevallen Duitse officier was luitenant Albert Mayer, uit
Maagdenburg, die op 2 Augustus bij een verkenning gewond en door de Franschen
gevangen genomen werd. Hij stierf spoedig daarna en werd te Joncherey begraven met
340 militaire eer.

De oorlog en de Duitse Bisschoppen.

Na den Keulschen Aartsbisschop dr. Von Hartmann, heeft thans ook Mgr. Stadler een herderlijk schrijven uitgevaardigd, waarin de oorlog wordt genoemd een rechtvaardige zelfverdediging en een noodzakelijkheid, om weder vrede en geregelde betrekkingen met de naburen te verkrijgen. De Bisschop van Rottenburg Mgr. dr. Von Keppler, brengt in een brief aan zijn diocesanen hulde aan den Duitschen keizer, "die in oprechte liefde voor den vrede tot op het uiterste oogenblik alles deed, om het onheil af te wenden. De geloovigen worden aangemaand boete te doen. "Het is des Christens eerste plicht, in zich zelve te keeren, zijn geweten te onderzoeken, zijn schuld voor God te belijden, en te zeggen: "Heer God, wees ons, arme zondaren, genadig". Men denke aan de woorden van den psalmist, dat het in oorlogstijd God zelf is, die in rechtvaardigheid gericht houdt en dat de bezoeking van den oorlog is gelijk een kelk in 's Heeren hand, vol sterken wijn en bitter mengsel, waaruit drinken moeten alle zondaren der aarde (ps. 74, 3-7 vlg.). De Aartsbisschop van Keulen heeft bevolen, dat in het algemeen kerkgebed het volgende zal worden ingelascht: "Almachtige, barmhartige God! Heer der legerscharen, wij bidden U in deemoed om Uw almachtigen bijstand voor ons Duitse vaderland. Zegen de Duitse krijgsmacht. Voer ons naar de overwinning en geef ons de genade, dat wij ook tegen onze vijanden ons als Christenen gedragen. Laat ons spoedig komen tot een vrede, welke de eer en de onafhankelijkheid van Duitschland waarborgen." Ook door de Beiersche Bisschoppen is tot de geloovigen van dit koninkrijk een collectief herderlijk schrijven gericht, waarin o.a. wordt gezegd: "Thans vooral geldt het woord des Heeren: "Dit beveel ik u, dat gij elkander liefhebt" én het woord van den Apostel: "Weest elkander toegedaan in broederlijke liefde!"

Britsche milddadigheid.

De te Londen geopende inschrijving, ten bate der slachtoffers van den oorlog, heeft in één week tijds één millioen pond sterling opgebracht.

NOG IETS VAN DE LOURDESPELGRIMS.

In aansluiting met al 't geen we reeds uit den mond der bedevaartgangers opteekenden, vernamen wij nog de volgende bijzonderheden, in welke onze lezers nog wel belang zullen stellen. Lourdes, anders het tooneel van drukte én bedrijvigheid, leek heelemaal uitgestorven. Alleen de treinen met soldaten, welke voortdurend in grooten getale Lourdes passeerden, brachten eenig leven. Zooals bekend kan zijn loopt de trein van Pau naar Tarbes vlak langs de gewijde plaatsen en aandoenlijk was het te zien, hoe soldaten en officieren van uit de voorbijstoomende treinen hulde brachten aan "Notre Dame" in den vorm van bloemen, welke zij uit den trein wierpen en smeekende hulpkreten uitschreeuwden naar de Sainte-Vierge. De vriendelijke en welvarende landstreken, welke bij de heenreis nog wemelden van oogstende boeren en boerinnen, waren bij de thuisreis geheel verlaten. 't Was of men plotseling het werk in den steek gelaten had. Hier zag men half afgemaaide korenvelden, ginds lag de oogst nog plat te velde; elders stond een schop of spade midden in de voor te wachten op zijn bewerker. 't Was alsof de alarmklok den arbeid plots had lamgeslagen en slechts bij hooge uitzondering zag men een vrouw of een kind als een verweesde door de akkers dooien. Langs het spoor en op de stations druk oorlogsgedoe. Overal militaire wachtposten en op de arrêts ontzaglijke troepenmassa's. Te begrijpen, dat bij het vertrek der duizenden zich de meest aangrijpende tooneeltjes afspeelden. Ofschoon de trein uitsluitend bestemd was voor de bedevaartgangers, zoo werden toch een enkele maal passagiers van tusschengelegen stations binnengeloodst. 't Waren natuurlijk uitsluitend militairen. Het toeval wilde, dat ook de wijbisschop van Amiens en de deken van Nimes onder de wapenen moesten komen, een tijdlang deel uitmaakten van het reisgezelschap. Over de reis zelf hadden de pelgrims niets dan lof. De Fransche regeering had deze met uitstekende zorgen voorbereid. Nergens werden de passagiers lastig gevallen met formaliteiten. Alleen, die te Amiens moesten zij op eerewoord verklaren, dat de trein uitsluitend Hollanders bevatte. Ook van de zijde der bevolking ondervonden onze reizigers de grootste welwillendheid. Overal bracht men mondvoorraad aan. En de militairen waren bepaald enthusiast tegenover ons. Sommigen schreven dit toe aan de mogelijkheid, dat men ons voor Belgen aanzag, want de trein bestond uit Belgisch materieel. Dit kan echter de reden niet zijn, want de kreten: "Vive la Hollande!" en "Vivent les Hollandais!" die vaak ons tegenstormden, wijzen er op, dat men wel degelijk wist met Hollanders te doen te hebben. Trouwens, in de weinige oogenblikken, dat de pelgrims in aanraking kwamen met Fransche reizigers of militairen, konden zij herhaaldelijk vernemen met welken lot en welke sympathie over Holland geoordeeld werd. Meerdere malen leverde de reis treffende oogenblikken op. Op sommige stations werden de pelgrims overstormd door

410 militairen, die smeekten om beeldjes, medailles, prentjes en andere voorwerpen, welke
daardoor onkwetsbaar en onverwinnelijk, hechtten zij zich zoo'n medaille op de borst en
wie geen dezer voorwerpen van devotie konden machtig worden, stelden zich al tevreden
als ze maar op eenigerlei wijze van hun vereering mochten blijk geven, door ze b.v.
even te mogen aanraken of kussen. Priesters, in den trein aanwezig, werden niet met
415 rust gelaten alvorens ze hun zegen hadden uitgesproken over een vlag, een geweer e.
d. "Nood leert bidden", zegt het spreekwoord. Wij geven het gaarne toe, maar onze
zagsman gaf het ons gereedelijk toe, dat in het hart van het Fransche volk inderdaad
nog vrome en pieuze gevoelens zetelen. Ze mogen soms moeilijk en op eigenaardige
420 wijze aan den dag treden, in elk geval zit in 't Fransche volk nog godsdienstig
gevoel. Meerdere pelgrims spraken wij en allen hadden bijzonderen lof voor de leiders
der bedevaart. Zij noemden b. v. deken de Graaf, uit Delft, pastoor Mutsaers, uit 's
Bosch, deken Bauduin, uit Venlo, pastoor Smits, uit Breda de heeren W. Diepenbroek en
Steinweg, e. m. a., die allen om 't zeerst wedijverden om den moed en den goeden
425 geest onder de pelgrims te bevorderen. Uitbundige lof werd toegezwaaaid aan onzen
consul-generaal te Bordeaux, onzen gezant te Parijs, Jhr de Stuers, en – last not
least – aan den heer Aarts, uit Dongen, aan wiens persoonlijke bemoeiingen het vooral
te danken is, dat onze pelgrims ten slotte een trein te hunner beschikking kregen.

BETALEN.

430 **Wie onnoodig in gebreke blijft zijn verplichtingen na te komen, is
medeverantwoordelijk voor het uitlokken van een algemeene ramp. Indien het zakenleven
verlamd wordt door het uitblijven van betalingen, moeten allerlei bedrijven worden
stop gezet en op groote schaal personeel worden ontslagen. Wie de heerschende
werkloosheid en ellende niet wil vergrooten, make door het voldoen aan zijn
financieele verplichtingen voortzetting van het bedrijfsleven mogelijk.**

435

DANKBETUIGING EN PROTEST.

In den "L. K." vinden wij het volgende J. Weikmans, drukker-uitgever te Fouron-le-
Comte, thans met zijn vrouw verblijvende in Hollandsch-Limburg, verklaart openlijk,
440 mede in naam van alle verdreven en gevluchte Belgen uit de "dorpen der omgeving van
Visé (ongeveer 15000) dat met groote dankbaarheid melding maakt van de buitengewone,
broederlijke ontvangst, hun ten deel gevallen in de dorpen van Zuid-Limburg. De
bewoners doen alles om ons lijden en leed te verminderen, stellen voedsel, kleeding
en woningen gratis beschikbaar. Deze daden der Hollanders kunnen wij, arme uit hun
land gejaagde Belgen, nimmer vergeten. Betreurenswaardig is het, hoe Belgische
445 bladen, als de "Eendracht" te Mechelen aan de Maas, kunnen te verstaan geven, dat
Nederland met Duitschland zoude heulen. Tegen dit jammerlijk geschrijf, dat in strijd
is, met de waarheid, moeten wij met kracht protesteeren. Leve het gastvrije Holland,
dat voor ons tijdelijk een tweede vaderland werd!

DE TOESTAND IN TWENTE.

Men schrijft ons uit Twente: Langzaam maar zeker begint de groote Europeesche oorlog
hier in alle lagen der bevolking zijn invloed te doen gevoelen. In de eerste plaats
in de kringen der fabrieksarbeiders. Wegens den geringen voorraad van grondstoffen of
aan steenkool, zullen weldra vele fabrieken slechts gedurende halve dagen kunnen
455 werken; elders overweegt men om halve weken te laten werken. Met het oog op den
benarden toestand, waarin de arbeiders dezer fabrieken weldra zullen verkeerren, richt
men in meerdere plaatsen reeds nu steuncomité's op. De gasfabrieken te Enschede en
Oldenzaal zullen weldra kolengebrek hebben. De burgemeesters van beide plaatsen
hebben de burgerij zuinigheid in het gebruik aanbevolen. Die van Enschede heeft zelfs
460 gedreigd met afsluiting elken winkelier, die meer dan één lamp in zijn winkel laat
branden. In beide steden is de straatverlichting zeer ingekrompen. In de bouwvakken
heerscht slapte: hier zijn aanbestedingen niet doorgestaan, daar is het werk gestaakt,
omdat of wel de aannemer, of wel tal van werklieden onder de wapens zijn; in Rijsen
is de bouw der gasfabriek gestaakt, omdat tal van Duitsche werklieden moesten
465 vertrekken. De landbouwstand heeft reden tot klagen, doch ook tot blijdschap. Dat de
eieren nu slechts 2 cent opbrengen in plaats van 4½ is een tegenvaller. Erger echter
is het met de melk. Vele melkfabrieken zijn gesloten; andere zijn wel aan het werk
gebleven. Dat zijn coöperatieve; ze zetten de gemaakte boter in de kelders, doch
betalen de leveranciers den prijs van de melk niet uit, omdat ze geen geld hebben.
470 Tal van boeren weten met hun melk geen weg en voeren ze maar weer aan het vee. Voor
jonge haantjes, die onlangs nog 7 à 8 stuivers golden, beuren de boeren thans 15
cent. De oogst is echter meegevallen. Er is nog heel wat gras gegroeid, al liet het
zich eerst slecht aanzien; de rogge is goed binnengekomen en de aardappelen zijn

475 uitstekend en overvloedig. Van enkele plaatsen komen echter reeds berichten van
aardappeldiefstallen, gepleegd op den akker. In Wierden hadden landloopers zelfs
reeds aan de boeren verteld, dat zij in deze benarde tijden van de marechaussee
verlof hadden gekregen tot het rooien van aardappelen op elken akker: dat werd,
zoolang er oorlog was, niet gestraft. 't Gebrek aan zilvergeld heeft zich hier ook
doen gevoelen. In Enschede is onder voorzitterschap van den voorzitter der
480 Handelsvereniging een groote vergadering gehouden van neringdoenden, terwijl ook het
bestuur der gemeente tegenwoordig was, evenals de Kamer van Koophandel.
De bedoeling is om van gemeentewege briefjes te laten drukken ter waarde van 25 ct.,
fl.00 en f2.50. Hiermee zal de gemeente wekelijks een uitkeering doen ten bedrage van
4000 gld. ten behoeve van de gezinnen der onder de wapenen geroepen landweermannen,
485 welke daarvoor in aanmerking komen. De briefjes zullen ten allen tijde bij de
plaatselijke kassiers ter inwisseling kunnen aangeboden worden. Nagenoeg alle
neringdoenden hebben zich bereid verklaard deze briefjes in hun zaken ter betaling
aan te nemen. In andere plaatsen hebben werkgevers wegens gebrek aan zilvergeld hun
arbeiders ook met dergelijke bons betaald. Het verkeer met Duitschland is weer
490 eenigszins vergemakkelijkt. De arbeiders, welke te Gronau werken, mochten eerst
alleen te Glanerbrug over de grens. Arbeiders uit Losser moesten daardoor wel een uur
omloopen .Dat is nu veranderd en kunnen ook andere wegen gebruikt worden. Er gaan ook
weer waren naar Duitschland, natuurlijk alleen die, waarvan de uitvoer niet verboden
is. Invoerrechten worden in Duitschland op dit oogenblik niet meer geheven. De stroom
495 van Nederlandsche arbeiders uit Duitschland houdt nog geregeld aan. De behandeling
door de Deutsche beambten is de laatste dagen veel welwillender geworden. Zeker onder
den indruk van de goede behandeling der Deutsche vluchtelingen uit België in ons land
aangedaan, is van hoogerhand een vriendelijke behandeling der Hollanders
voorgescreven. "De Tijd" heeft reeds vermeld, dat er te Hengelo een vreemde
500 vliegmaschine gezien is, die waarschijnlijk verdwaald was. Om voortaan overschrijding
der grens te voorkomen heeft de burgemeester van Enschede op verschillende
gemeentegebouwen de Nederlandsche vlag geheschen, opdat eventueele vliegers kunnen
zien, waar ze zich bevinden. Daar er in den eersten tijd van een geregeld verkeer met
Duitschland nog wel geen sprake zal zijn, heeft de eerw. geestelijkheid van Enschede-
505 Lonneker besloten, dat de plaatselijke processie naar Kevelaar dit jaar niet trekken
zal; die van Oldenzaal nam eenzelfde besluit. Met Maria Hemelvaart zal hier nu echter
een kerkelijke plechtigheid met processie plaats hebben in de St. Plechelmuskerk. Het
volksanatorium te Hellendoorn is voor een groot deel ontvolkt. De meeste patiënten
zijn naar huis gegaan, omdat het onmogelijk is in de huidige omstandigheden geregeld
510 het vereischte voedsel te verschaffen. De beschikbaar gekomen ruimte zal nu, zoo
noodig, als hospitaal gebruikt worden. In de fabriekscentra hebben verschillende
ziekenfondsbesturen besloten van de leden, welke het moeilijk betalen kunnen, slechts
een gedeelte der contributie te heffen. Wie heelemaal niet betalen kan, zal daarom
toch niet geroyeerd worden. De Textielarbeidersbond "Vooruit" te Enschede, besloot
515 voorloopig geen contributie meer te heffen en haar leden in de gelegenheid te stellen
levensmiddelen tegen inkoopsprijs in te staan. Weerstandskas en reservefonds zullen
in dezen ernstigen tijd tot den laatsten cent worden aangesproken, indien het noodig
blijkt.

520 **HULPVERLEENING.**

Te Vlaardingen is een burgerwacht gevormd. Aanvankelijk gaven zich 35 personen op. Te
Baarn worden vanwege het Roode Kruis een tweetal verbandcursussen gehouden. Ruim 50
dames nemen aan deze cursussen deel. De gemeenteraad van Zaltbommel heeft besloten,
aan B. en W. tot wederopzeggings toe, een blanco-crediet toe te staan, voor
525 bemiddeling en steun bij werkloosheid. De commissie tot steun te Zeist, ontving tot
heden een som van f4135.22½.

LANDSTORM.

Oproeping tot den werkelijken dienst van tot den Landstorm behorende
530 dienstplichtigen. Ter voldoening aan de daartoe door de bevoegde militaire autoriteit
gedane uitnoodiging roept de Burgemeester der gemeente Amsterdam tot den werkelijken
dienst op: A. alle tot den Landstorm behorende dienstplichtigen van alle
jaarklassen, die te Amsterdam staan ingeschreven in het inschrijvingsregister model 1
en laatstelijk in een officiers- of in een onderofficiersrang, als ingelijfde bij de
535 Militie en bij de Landweer, hebben gediend bij de Administratietroepen en bij de
Compagnieën Hospitaalsoldaten; B. alle tot den Landstorm behorende dienstplichtigen
van alle jaarklassen, die te Amsterdam staan ingeschreven in het
inschrijvingsregister model 2 en laatstelijk in een officiers- of in een
onderofficiersrang hebben gediend bij het leger hier te lande - het Reservepersoneel

540 bij de landmacht hieronder begrepen – of bij de Koloniale troepen. (Oud-officieren en
oud-onderofficieren, die laatstelijk hebben gediend bij de Zeemacht – het korps
Mariniers en de Marine-reserve hieronder begrepen – of bij de Gouvernementsmarine,
vallen buiten deze oproeping.) De opgeroepen moeten zich aanmelden op 18 Augustus
545 1914, om 2 uur in den namiddag, bij den Plaatselijken of Garnizoenscommandant, ter
plaatse hieronder vermeld. De opgeroepen zijn voorloopig bestemd om dienst te doen
bij de wapens en dienstvakken der Landmacht; zij worden alsnog zooveel mogelijk
hoofdelijk opgeroepen. De opgeroepen die laatstelijk gediend hebben bij: de
administratietroepen en de compagnieën hospitaalsoldaten moeten zich aanmelden te
550 Amsterdam; de bereden artillerie en de treinafdeelingen te 's Gravenhage; de
pantserfort-artillerie en de vesting-artillerie te Amsterdam; de cavalerie te
Haarlem; de infanterie, de marechaussee der koloniale troepen, de marechaussee hier
te lande en de mitrailleurafdeelingen te 's Gravenhage; de pontonniers te Dordrecht;
de genietroepen te Utrecht; de torpedisten te Dordrecht; de compagnieën wielrijders
555 te 's Gravenhage; de geneeskundige dienst en de militaire administratie (van het
leger hier te lande) te Amsterdam; eenig ander dienstvak, korps of onderdeel van het
leger hier te lande, het reservepersoneel bij de landmacht hieronder begrepen of van
de koloniale troepen te 's Gravenhage.

De aandacht van de opgeroepen wordt in het bijzonder gevestigd hierop: 1o. De
opgeroepene, die niet aan de oproeping voldoet, wordt als deserteur behandeld,
560 zoodra hij ingevolge den last van den Minister van Oorlog als deserteur is afgevoerd.
2o. De opgeroepene, die door ziekte of lichaamsgebrek buiten staat is, aan de
oproeping te voldoen, moet daarvan onverwijld kennis geven aan den burgemeester,
onder overlegging van een desbetreffende geneeskundige verklaring, afgegeven door een
tot de uitoefening van de geneeskunde in Nederland bevoegd persoon. 3o. Voor zoover
565 aan de opgeroepen bij hunne opkomst uniformkleeding wordt uitgereikt, wordt hunne
burgerkleeding vanwege de militaire autoriteit en op 's Rijks kosten gezonden aan den
burgemeester hunner woonplaats, ten einde aan hunne woningen te worden afgegeven dan
wel te worden opgelegd ter wederuitreiking aan de eigenaars, zoodra deze naar hunne
hardstede zijn teruggekeerd. 4o. De opgeroepene behoort mede te brengen de aan hem
570 uitgereikte kennisgeving nopens zijne inschrijving voor den landstorm en het
zakboekje, zoomede de andere bescheiden, welke van vorigen militairen dienst in zijn
bezit mochten zijn. De Burgemeester voornoemd, A. RÖELL. Amsterdam, den 14den
Augustus 1914.

575 **Berichten uit Belgische bron.**

BRUSSEL, 14 Aug. (Reuter.) Officieel: Uit alle inlichtingen blijkt, dat de toestand
gunstig blijft voor ons en onze bondgenooten. De uit Lotharingen ontvangen berichten
zijn voor de Franschen zeer goed. Men verwacht een nieuwen uitval der Duitschers
tegen ons, maar om terug te slaan, zijn dezelfde maatregelen genomen als tot
580 dusverre. De generale staf heeft op geenerlei wijze mededeeling ontvangen betreffende
de overgave der forten van Luik. De berichten daarover zijn tendentius en valsch.

De opmarsch der Duitschers in België.

THIENEN (Tirlemont), 14 Aug. (Reuter.) Volgens de jongste berichten zetten de
585 Duitschers hun algemeene beweging voort in de richting van Brussel en Antwerpen; hun
infanterie trekt aan op Tongeren en Sint-Truiden. Men verwacht een aanval in de
richting van Diest en Aerschot door verscheidene Duitse legerkorpsen. De Duitse
legermacht trekt aan op Sint-Truiden en Hasselt. Haar cavalerie bevindt zich rechts
van Hasselt. Zij schijnen zich te bewegen in de richting ten Noorden van Brussel en
590 Antwerpen. Volgens verhalen, gedaan door wielrijders-karabiniers, is de woede der
Duitschers vooral op hen gericht. Zij verminken de lijken en maken de gevangenen af.
Volgens bericht, ontvangen uit Luik, hebben de Duitschers opgehouden de forten op den
rechteroever te beschieten en richten zij al hun geweld tegen den linkeroever. De
aangevallen forten zijn Pontisse, Liers, Lantin, Loncin, Hollogne en Flemalle. De
595 aanvallen zijn vooral gericht op Pontisse. Volgens de bladen is het transport der
Fransche troepen op Belgisch grondgebied voltooid. Alle verwachte Fransche troepen
zijn aangekomen en trekken tegen den vijand op in slagorde. Ten einde aan de
Duitschers elk voorwendsel tot weerwraak te ontnemen, zijn de bewoners van Namen
ontwapend. Kolonel d'Orjo de Marchovelette is toegevoegd aan den generalen staf van
600 generaal Joffe. De verdedigingswerken rondom Namen zijn ontzaglijk. Zij overtreffen
in sterkte nog die van Luik. Gisteren omsingelden 200 militaire wielrijders een
detachement van 400 Duitschers, van wie zij een groot aantal doodden, een 50-tal
gevangenen namen en de overigen uiteensloegen. De Belgische lansiers en de Fransche
605 dragonders onderscheidden zich vooral tegen de uhlanen op den rechteroever der Maas.
Men verhaalt, dat, toen een buitenlandsch gezant zijn verwondering erover uitsprak,

dat de Duitse gezant niet vertrokken was aanstonds na de oorlogsverklaring, de Duitse gezant antwoordde: "Het is de moeite niet waard. De Duitsers zijn morgen hier." Dat is thans 10 dagen geleden.

610 **Berichten uit Luik.**

BRUSSEL, 14 Aug. (Reuter.) De kassier van de Luiksche Bank, die op zijn fiets naar Brussel kwam om gelden te halen, verhaalt, dat hij kwam over Huy en Namen en dat hij Luik vrij gemakkelijk kon verlaten. De Duitsers gaan voort verdedigingsmaatregelen te nemen tegen een offensieve beweging, doch maken den indruk, alsof zij zich gereed houden tot een overhaast vertrek. Zij slaan haastig schipbruggen over de Maas. In hun houding tegenover de bewoners van Luik is voor dit oogenblik niets abnormaals.

Uit Maastricht.

620 MAASTRICHT, 14 Aug. (Van onzen oorlogscorrespondent.) Hedenochtend werd weer kanongebulder gehoord in Zuid-Westelijke richting. Gasteren was het zóó hevig, dat in het klooster der Broeders op den Tongerschen weg de deuren rammelden en de ruiten rinkelden. Het is buitengewoon stil in de stad. Den geheelen dag komen van alle kanten troepjes biddende menschen naar de "Sterre der Zee" en de noodkist. Gisterenavond namen 10.000 personen aan den bidweg naar de "Sterre der Zee" deel. 625 Naar verluidt, zouden nog alleen de forten Chaufontaine en Barchen van den Luiker vestinggordel aan de Duitsers weerstand bieden.

Fransche Berichten.

Men telegrafeert officieel uit Parijs, dat een gevecht te Othin, dat twee dagen heeft 630 geduurd, beslist is ten gunste der Fransche troepen. Het 21ste Duitse dragonderregiment is vernietigd. De Duitsers hebben 3 mitrailleurs, een batterij en talrijke munitiewagens achtergelaten. Meer dan 1000 krijgsgevangene, waaronder negen officieren, vielen in de handen der Franschen. Ondanks herhaalde pogingen konden de Duitsers er niet in slagen door de Fransche dekking te breken gedurende 635 de geleverde voorpostengevechten. De Belgen hebben een ernstige nederlaag toegebracht aan de Duitsers, die belangrijke verliezen leden, 2000 Duitse krijgsgevangenen, uit België gekomen, zijn in Frankrijk geïnterneerd. De Russen hebben de Duitse aanvallen op Eydtkuhnen afgeslagen en verscheidene Duitse kanonnen te Wilna aangebracht. De Italiaansche gezant heeft in geheel Frankrijk een proclamatie voor de 640 Italianen laten aanplakken, waarin hij meedeelt, dat ze rustig in Frankrijk kunnen blijven, waar ze met sympathie door de bevolking worden behandeld.

De scheepsramp der "Baron Gautsch".

645 TRIËST, 14 Aug. (Reuter.) Het getal der personen, die zich aan boord bevonden van het gisteren gezonken stoomschip "Baron Gautsch", bedroeg — de equipage medegerekend — 300. Er zijn er meer dan 150 gered.

Laatste Berichten.

Van een Duitser te Luik.

650 KEULEN, 13 Aug. (Eigen bericht). Aan den brief van een Duitse soldaat, die bij Luik gestaan heeft en waarvan ons inzage werd verstrekt, ontleenen wij: Dinsdag 4 Augustus, 's morgens vroeg, trekken wij door het woud bij Aken. Het is hier verrukkelijk! Tegen kwart over elf gaan wij de Belgische grens over, de bevolking 655 zwaait met Duitse vlaggen en zet water voor de deur. Steeds verder gaat het, wij zijn doodmoe, maar de vijand moet nu toch in de nabijheid zijn. Uren en uren gaan voorbij. Duizenden soldaten zijn reeds op marsch naar België. Men ziet er op den weg stervende paarden liggen, auto's met gewonden snellen voorbij, het zijn de eerste teekenen van den oorlog. Wij moeten zorgen, nog op tijd de brug over de Maas te bereiken. Tevergeefs. Kort vóór wij bij Visé komen, springt de brug de lucht in. Nu 660 begint de eigenlijke strijd. Veel erger dan de soldaten zijn de burgers, die ons achter den rug van uit de huizen beschieten. Onze ruitery, waarvoor de bevolking doodsbenauwd is, omdat ze er als duivels op los gaan, heeft op die wijze zes manschappen verloren. De andere oever van de Maas is door den vijand bezet en een hevig geweervuur knettert tot den avond, 's Avonds werd een vijandelijk luchtschip 665 door onze artillerie naar beneden geschoten. Het eten bij onze troep is uitstekend: wij halen alles te voorschijn uit de verlaten huizen. Toen ik met twee kameraden de nog overgebleven koeien had gemolken, gingen we terug naar het bivak. Woensdag 5 Aug. — Om 2½ uur rukten we vooruit, daar onze artillerie een dorp op den oever aan den overkant wil beschieten. Het is zeer koud en vochtig, waarvan wij veel 670 te lijden hebben. Des namiddags trekken we naar X. Voortdurend wordt aan hulpbruggen gewerkt, om over de Maas te komen. Op een damesrijwieltje rijd ik heen en weer door het

dorp, het wiel is splinternieuw. Wanneer wij over de Maas zijn gezet, valt plotseling een schot uit een huis. Wij beantwoorden het vuur. Een vrouw komt weenend uit het huis loopen en geeft door gebaren te verstaan, dat zij van niets weet. Een officier dringt met mij en een paar anderen naar binnen zonder iets verdachts te vinden. Eerst als even later uit een aanbeldend huis opnieuw schoten vallen, worden vijf burgers neergeschoten. Wij hebben geen gewonden. Tegen den avond moest weer een menigte burgers volgens de krijgswet gefusilleerd worden, maar ik kan ter eere van het Duitsche leger getuigen, dat geen vrouw, geen meisje en geen enkel kind zijn aangeraakt tot dusver, evenmin als het eigendom van de vijandige Belgen. Wij zijn echter gedwongen, onvoorwaardelijk te werk te gaan, omdat er niets afschuwelijkers is, dan in den rug aangevallen te worden. Des avonds kon ik mij voor het eerst in de Maas wasschen. Welk een verfrissing! Voor het eerst floten ons de shrapnells om de ooren, zonder schade te veroorzaken. Mijn overste vraagt mij of ik hem op een gevaarlijke campagne vergezellen wil. Natuurlijk zeg ik: graag. Zoodra de duisternis gevallen is, steken wij de Maas over en trekken met een colonne erop los. Twee à twee en een half uur duurt de marsch om, zooals ik nu weet, Luik te overrompelen. Wij zijn vlak bij de stad gekomen. Het is nu halfdrie.

Donderdag 6 Aug. De nacht van Woensdag op Donderdag 6 Aug. zal ik mijn leven lang niet vergeten. Terwijl wij ons nog in het dorp bevonden, sloegen plotseling vijandelijke schrapnells neer. De meeste vielen ver weg, maar eenige deden hun vreeselijk werk. Ik zal u niet alles schilderen, wat ik zag. Een gewende infanterist, die zijn been had verloren, trok ik op zij. Hij riep: "Neem mijn been mee! Ik bleef in de nabijheid van mijn kapitein en toen hij riep: "Leute vor!" om versperringen op te ruimen en mij zag, riep hij: "Goed, blijf maar bij me." Plotseling werd er vanuit een boschje, rechts van ons, een levendig vuur op ons gericht. Wij trokken er heen en beantwoordden het vuur, waarna we met gevelde bajonet en hoera-geroep de hoogte bestormden. Mijn buurman viel en sleepte mij mee. Ik stond weer op en snelde vooruit, waarna ik mijn troep kwijt was en mij bij andere soldaten aansloot. Wij waren tussen twee forten in, Luik lag beneden ons. Van het fort konden wij niet beschoten worden. Luik ligt in een dal en de geheele Oostelijke zijde van de helling hielden wij bezet. Daar ik steeds met de officieren vooraan was, toen wij de hoogte bestegen, vroeg een der officieren mij naar mijn regiment. Toen ik hem verzocht mij bij zijn troep te laten, zeide hij, dat het een eer voor hem was, wanneer ik met hem mede vooruitging. Toen ik dat later aan mijn kapitein mededeelde, zeide hij, dat nimmer te zullen vergeten. Zoo trokken wij zingend de stad binnen. Geen mensch vertoonde zich. Bijna alle vensters stonden open en kussens lagen op de vensterbanken. Op straat waren houtstapels in brand gestoken. Dat alles viel mij op, daar ik bedacht, hoe tusschen kussens geweren het gemakkelijkst kunnen verborgen blijven. Zoodra wij dan ook midden in de stad waren, brak een geweldig vuur los uit alle vensters en wij moesten ijlings terug. Ik kreeg een kleine schotwond aan de knie. Toen wij bij de helling weder aankwamen, vond ik mijn kapitein, die mij verheugd de hand reikte, toen hij mij terugzag. Nu lagen wij op den berg, afgesneden van iedere verbinding achterwaarts, zoodat, toen ook de vijandelijke artillerie het vuur op ons begon, onze aanvoerder zich moest overgeven. Wij werden door de stad naar de gevangenis gebracht. Ondanks het aanhoudende kanonvuur hebben wij dien nacht van vermoeienis goed kunnen slapen. Vrijdag werd plotseling onze celdeur geopend en een Pruisische officier van den generalen staf bevrijdde ons. Hij zeide, dat de stad in handen der Duitschers was en ook de citadel. Wij zitten sinds gisteren in dit gebouw, en wanneer de Belgen ze weer willen terug hebben, zullen wij hun met hun eigen munitie tracteeren, daar wij er genoeg van veroverd hebben.

Langs de Belgische grens.

MAASTRICHT, 15 Aug. (Van onzen Maastrichtschen Correspondent.) Ik heb me Vrijdag nog eens naar Eijsden begeven, om aan de grens wat nieuws te vernemen. Den heelen dag trok eene eindelooze rij van honderden karren en wagens, beladen met fourage en levensmiddelen, begeleid door muziekkorpsen en den veldpost langs de grens in de richting van Visé. Het was reeds schemeravond, toen ik wegging en nog duurde de opmarsch van het Duitsche leger voort. In twee uren tijds zag ik zes vliegmachines over de afgebrande dorpen vliegen. Enkele daalden en stegen onmiddellijk weer op. Het kanonvuur was zeer duidelijk te hooren, bijna den geheelen dag heeft het artillerie-duel geduurd, de Duitschers riepen soms onze wachtposten toe: "Gehen sie mit". Tegen den avond landde een vlieger op Belgisch grondgebied achter den St. Pietersberg te Maastricht. Van den berg kan men duidelijk de vuurstralen zien van de schoten der Luiker forten. De gewonden, die in de villa Vroenhof te Houthem worden verpleegd, zijn overgebracht naar de ambulance in de woning van den oudminister Regout alhier. Ik bezocht nog de Roode Kruis-inrichting in het Augustijner gebouw. Veel gewonden

zijn aan de beterende hand en op de been. Aller meening was: "Es ist hier besser als in Visé oder Lüttich." Hedenochtend klonk weer zwaar kanongebulder uit dezelfde richting.

Na den slag.

Een medewerker heeft een bezoek gebracht aan het slagveld bij Haelen, waar reeds een ondragelijke lijkvlucht begint te heerschen. Het was vier uur in den namiddag, schrijft hij. Alle lijken waren reeds begraven in een gemeenschappelijk graf, bedekt met een laag kalk en klei. Maar onder de priemende zon lagen de paardenkrengeen nog steeds verstrooid over de velden, langs de wegen. Zij zijn opgeblazen, op het punt van te barsten en over de gespannen huid, de opengereten borst krioelen miriaden vliegen. Een detachement linesoldaten is gedwongen op die plek een hollen weg te bewaken. Van hun roode zakdoeken hebben de manschappen zich een soort masker vervaardigd, dat hun gelaat tot onder de oogen bedekt, om zich aldus zoo goed en zoo kwaad als het gaat te beschermen tegen het inademen der miasmen en tegen den steek der gevaarlijke bewoners, die zich voor goed op de paardenlijken hebben geïnstalleerd.

DE OORLOG.

Algemeene toestand. – Beschuldigingen en bedreigingen. – Het gevecht bij Mülhausen. – Oostenrijkers en Russen. – Zeegevecht aan de Noorsche kust? – "Zelfmoord" van Turkije of de historie van de "Goeben" en de "Breslau". – Allerlei oorlogsberichten.

Algemeene toestand.

De rust vóór den slag – wie weet hoe lang zij nog duren kan! – geeft, bij schier volslagen afwezigheid van belangrijke oorlogsberichten, een schoone gelegenheid om een beschouwing te houden of te lezen over een onderwerp als bijv. Hugo de Groots werk: "de jure belli ac pacis" (over het recht van vrede en van oorlog) of over een of ander artikel, aangenomen op de beide vredesconferenties. Doch daar hierbij de actualiteit zou gemist worden, moeten we maar weer terug naar het Europeesche oorlogsveld om, daarover in vogelvlucht heenzwevende, te bemerken, dat er – zooals we zeiden – geen nieuws te ontdekken valt. Ik zoek eens hier, ik zoek eens daar. Ik vind niet nieuws... zou óók in dit geval Huygens kunnen zeggen. De groote slag wordt voorbereid en met de voorbereiding daartoe kunnen, naar verluidt, nog wel een paar dagen gemoeid zijn. Generaal French, de welbekende aanvoerder der Britsche cavallerie, wordt heden te Parijs verwacht, om met den Franschen grooten staf overleg te plegen. Dit schijnt erop te wijzen, dat het groote bloedige treffen in de eerste vier en twintig uren nog niet te wachten is. Wel staat de massa, het ontzaglijk raderwerk, gereed – doch het teeken, waardoor het in beweging zal worden gebracht, laat nog op zich wachten. Dat de vereeniging der Fransche en Engelsche troepen met die der Belgen inderdaad en zonder eenigen twijfel reeds heeft plaats gehad, blijkt uit het volgende communiqué van den Belgischen minister van oorlog: "Met het oog op de tegenwoordige posities van de Fransche, Belgische en Engelsche legers is de minister van oorlog van oordeel, dat het belang van het land vordert dat zelfs niet meer de geringste mededeeling wordt gedaan omtrent de bewegingen der drie legers. "De regeering rekent er op, dat dit de vaderlandslievende pers zal nopen het meest absolute stilzweigen te bewaren over de militaire operaties." Zwijgen is dus het parool – totdat plotseling de geweldige donderslag losbarst. In afwachting daarvan is men wederzijds bezig elkaar te overladen met

beschuldigingen en bedreigingen.

De officieuze "Norddeutsche Allgem. Zeitung" meldt dat "door tusschenkomst van een neutrale mogendheid", tot Frankrijk en België de volgende waarschuwingen zijn gericht: "Aan de Fransche regeering: Uit de berichten der Duitsche troepen blijkt, dat in Frankrijk, in strijd met het volkenrecht een volksoorlog wordt georganiseerd. Het is herhaaldelijk voorgekomen, dat de bewoners in burgerkleeding verradelijk op Duitsche soldaten hebben geschoten. Tegen een dergelijke wijze van oorlogvoeren, die in strijd is met het volkenrecht, protesteert Duitschland. "De Duitsche troepen hebben bevel gekregen elk vijandig optreden van de bewoners met de scherpste maatregelen te onderdrukken. "Ieder niet-soldaat, die de wapens draagt, ieder, die de Duitsche achterwaartsche verbindingslijnen stoort, de telegraafdraden doorsnijdt, ontplofbare middelen gebruikt, kortom, ieder die, zonder daartoe het recht te hebben, deelneemt aan oorlogshandelingen, wordt op staanden voet doodgeschoten. "Wanneer de oorlog daardoor een scherp karakter krijgt, kan Duitschland daarvoor niet aansprakelijk worden gesteld en zal Frankrijk alleen verantwoordelijk zijn voor de stroomen bloeds, die de oorlog zal kosten. "Aan de Belgische regeering: De Belgische regeering heeft Duitschland's oprecht gemeende aanbiedingen om haar land de

805 verschrikkingen van den oorlog te besparen van de hand gewezen en zich gewapenderhand
verzet tegen het binnenrukken van Duitschers in België, hetgeen door de maatregelen
van Duitschland's tegenstanders noodzakelijk was geworden. "Ondanks de nota van 8
dezer, waarin de Belgische regeering verklaart, dat zij overeenkomstig het
810 oorlogsgebruik slechts oorlog zal voeren met geuniformde manschappen, hebben bij de
gevechten in Luik een groot aantal personen in burgerkleeding deelgenomen aan den
strijd. Zij schoten niet alleen op Duitse troepen, zij sloegen wreedaardig gewonden
neer en schoten geneesheeren dood bij de vervulling van hun plicht. "Het gepeupel van
Antwerpen vernielde op barbaarsche wijze eigendom van Duitschers, en vrouwen en
kinderen werden op beestachtige wijze afgemaakt. "Duitschland eischt ten aanzien van
de geheele beschaafde wereld rekenschap van het bloed der onschuldigen en voor de met
815 alle beschaving spottende wijze, waarop België oorlog voert. "Wanneer de oorlog nu
een wreedaardig karakter aanneemt, ligt de schuld aan België. Ten einde de Duitse
troepen te beschermen tegen de ontketende woede van het volk zal van nu af ieder
niet-geuniformde, die niet door een duidelijk zichtbaar distinctief te herkennen is,
behandeld worden als staande buiten het volkenrecht, wanneer hij deelneemt aan den
820 strijd, Duitse achterwaartsche verbindingen stoort, telegraafdraden doorsnijdt,
ontploffbare middelen gebruikt, kortom, zonder daartoe gerechtigd te zijn, deelneemt
aan de oorlogsverrichtingen. Hij zal als franc-tireur worden behandeld en op staanden
voet doodgeschoten."

Van zijn kant heeft het Belgische comité, ingesteld ter vaststelling der gevallen van
825 schending van het oorlogsrecht, een lange, lange reeks van beschuldigingen opgesteld
aan het adres der Duitschers. Het constateert o.a. dat Duitse officieren den
twaalfden Augustus 15.000 frs. confisceerden in het postkantoor te Hasselt, na de
gelden, aanwezig in het gemeentehuis van Tongeren, in beslag te hebben genomen; dat
de apotheker Houbette te Janche, den elfden om acht uur 's morgens per fiets
830 terugkeerende van Hanut door acht Duitse cavalleristen onder bevel van een officier
gevangen genomen werd. De officier beval hem onder bedreiging met den revolver voor
zijn paard te gaan loopen, onder toevoeging van de bedreiging: "als er op ons
geschoten wordt, is het met u gedaan." "Houbette poogde te vluchten, de Duitschers
vuurde op hem, waardoor hij op twee plaatsen gewond werd. De cavaleristen kwamen naar
835 hem toe, sloegen hem met hun lansen en lieten hem vervolgens voor dood liggen."
Volgens de Duitschers overstroomden de Franschen de wereld met leugenberichten, o.a.
wat de positie betreft van Luik, welks forten, naar zij beweren, in hun handen zijn,
terwijl de Fransche openlijk waarschuwen tegen de "Duitse leugencampagne". Zij
noemen als voorbeeld daarvan de mededeeling, dat, volgens Wolff's Bureau, de
840 Franschen 20.000 man zouden hebben verloren, terwijl een dergelijk getal zelfs nog
niet in de voorposten-gevechten is betrokken geweest. De forten van Luik zouden zijn
genomen, terwijl juist de Duitschers zijn gedwongen door de forten tot een geregeld
beleg! Daarentegen worden de Duitse tegenslagen in den Elzas en België zorgvuldig
verborgen. De Fransche bladen zijn dag aan dag genoodzaakt deze leugens tegen te
845 spreken, welke anders wellicht geloof zouden vinden. Vandaar dat het plan tot
stichting van een officieel dagelijksch bulletin, bestemd om de Fransche soldaten in
te lichten omtrent de krijgsgebeurtenissen is aangenomen. Het eerste, gisteren
gedrukte nummer, zou in den afgelopen nacht worden verzonden. Jazelfs wordt, naar
het "Petit Journal" meldt, door de regeering te Parijs het plan overwogen om van den
850 Eiffeltoren dagelijks een résumé der gebeurtenissen af te zenden aan Frankrijk's
officieele vertegenwoordigers in het buitenland.

Het gevecht bij Mülhausen.

855 Keizer Wilhelm heeft zich intusschen gehaast aan den opperbevelhebber van het leger,
naar aanleiding van het gevecht bij Mülhausen, een telegrafischen gelukwensch te
zenden van den volgenden inhoud: "Voor de eerste overwinning dank ik onzen God, die
met ons was en naast Hem ook u en onze dappere soldaten. Wil aan alle troepen, die
aan het gevecht deelnamen, mijn keizerlijken dank overbrengen, dien hun opperste
veldheer hier uitspreekt namens het vaderland." En als bewijs dat de Duitschers, bij
860 Mülhausen de Franschen terugdrijvende, hun inderdaad ook een nederlaag hebben
bezorgd, heeft de keizer voor het paleis aan de zijde van de "Franz Josephplatz" –
dus bij het Nationaal gedenkteeken – de eerste vier veldstukjes laten opstellen, die
in dezen oorlog zijn buitgemaakt. Zij werden in het gevecht bij Mülhausen op de
Franschen veroverd. De kanonnen werden door manschappen onder het gejuich der
865 bevolking binnengebracht. Voor het gebouw van het generaal-commando te Allenstein
staan vier op de Russen veroverde kanonnen. Er is in het "Zeughaus" en in de
"Ruhmeshalle" Unter den Linden nog plaats genoeg! De Franschen zullen nu op hun beurt
de batterij, de mitrailleuses en de munitiewagens dienen ten toon te stellen, die
zij, volgens hun officieele berichten, aan de Luxemburgsch-Lotharingsche grens op de

870 Duitschers hebben veroverd in den slag bij Othain.

Oostenrijkers en Russen.

Terwijl de Oostenrijksche troepen, naar uit Weenen gemeld wordt, op verschillende punten Servië binnentrekken en de zich daar bevindende strijdkrachten van den vijand terugwerpen, zijn ook Oostenrijksche soldaten aangekomen in den Elzas. Volgens de 875 "Tribuna" van Turijn heeft Duitschland dringend om deze versterking gevraagd ten einde een deel van de troepenmacht voor Belfort vrij te kunnen maken en naar België te zenden, welks tegenstand de Duitse generale staf niet verwacht had. Het blad voegt er als gerucht bij, dat keizer Wilhelm per auto uit Berlijn naar Lotharingen 880 zou vertrokken zijn en dat een geweldige aanval aldaar zou beginnen, zoodra de monarch er aangekomen is. De Russen moeten, naar "Daily Telegraph" meldt, gereed zijn met de concentratie van hun troepenmacht aan de grens van Galicië zoodat de offensieve beweging van Rusland elk oogenblik te verwachten is. Die beweging zal samenvallen met een optreden van de Servische legermacht aan den Donau. Volgens de 885 "Agence Fournier" zouden zij reeds een groote overwinning hebben behaald aan de rivier de Dniester, waarbij vijf Oostenrijksche regimenten zouden zijn vernietigd. Aangenomen voor kennisgeving onder alle voorbehoud!

Zeegevecht aan de Noorsche kust?

890 Te IJmuiden werd gisteravond verhaald, dat het Nederlandsche stoomschip "Ypsilon", dat van Archangel te IJmuiden arriveerde, bij Drontheim een Duitschen dreadnought ontmoet had, die zwaar beschadigd was. De schoorsteen was afgeschoten en het schip was aan een zijde opengescheurd. Later zag het stoomschip nog vier Duitse torpedo- 895 booten, die door vier Engelsche dreadnoughts werden achtervolgd. Intusschen bleek, dat de opvarenden van dit vaartuig het boven beschrevene niet zelf waargenomen hebben. Een Noordsche kustloods had het gelezen in een te Drontheim verschijnende krant en verteld aan den kapitein. Toen de "Ypsilon" te Skudenaeshavn, eveneens op de Noordsche kust binnenliep, nam de kapitein wel vier torpedobooten waar, die ook de 900 fjord invoeren, maar wier nationaliteit niet te herkennen was, daar ze geen vlag voerden. Hem werd echter verteld, dat het Duitschers waren, en dat even later 27 Engelsche torpedobooten de fjord aan de zeezijde hadden afgesloten. Deze laatste had hij echter niet zelf gezien. Een zeegevecht of een zeeslang? zooals het bericht over den slag bij Doggersbank...

905 **De "zelfmoord van Turkije."**

Gaat de Porte zich zelfmoorden? Ja, zegt de "Temps", als het ten minste waar is dat zij van Duitschland den "Goebe" en de "Breslau" koopt voor de som van vier millioen 910 ponden. "Laat de Porte niet voortgaan gemeene zaak te maken met Duitschland, indien zij niet wil verscheurd worden door de Balkanmogendheden en geëxecuteerd door de Triple Entente, die daartoe zonder eenige inspanning bij machte is." Maar, verzekerde de Turksche gezant te Parijs aan een medewerker van het genoemde blad, Turkije beoogt met den aankoop van twee krachtige schepen ter vervanging van de twee door Engeland opgeëischte Turksche kruisers, enkel en alleen het evenwicht met Griekenland te 915 herstellen, en de openbare meening in Turkije is geenszins vijandig of onvriendschappelijk jegens de "Triple Entente". Dit neemt niet weg dat, volgens Reuter, door de Triple-Entente tot de Turksche regeering diplomatieke vertoogen gericht zijn, waarin de onmiddellijke terugzending van officieren en bemanning der Duitse schepen geëischt wordt. Volgens de Fransche bladen is hetgeen er daartginds 920 in het Oosten door de beide Duitse oorlogsschepen met goedvinden der Turksche regeering verricht wordt, dan ook op het randje van het ongeoorloofde af. Turksche torpedobooten, zoo heet het, varen de Dardanellen uit en staan in verbinding met de Duitse schepen. De Turken voorzagen de Duitse schepen van steenkool. De Duitse oorlogsschepen stelden een scherp onderzoek in aan boord van Engelsche, Fransche en Grieksche koopvaardis-schepen, die in de Dardanellen geankerd lagen. De toestellen 925 voor draadlooze telegrafie van een pakketboot der "Messageries Maritimes" werden door de Duitschers met geweld weggenomen; zij dreigden in geval van tegenweer het schip te laten zinken. De Duitschers zijn meester van de zeeëngten. Als dit laatste waar mocht blijken, dan zou het voor de Russen zijn om uit hun vel te springen!

930 **Allerlei oorlogsberichten.**

Het gerucht, dat de Duitschers oprukken naar Brussel, wordt door het Belgische ministerie van oorlog tegengesproken. De toestand der Belgische troepen wordt "uitstekend" genoemd. Bij verkenningen tot op grooten afstand van het kamp werden 935 geen vijandelijke troepen ontdekt. Men gelooft, dat de voorposten zich op het hoofdleger hebben teruggetrokken na, volgens schatting van het Belgische

hoofdkwartier, in het gevecht bij Haelen, twee à drieduizend man te hebben verloren aan dooden en gewonden. De generale staf ontkent – in lijnrechte tegenspraak met de verklaringen van de regeering te Berlijn – dat ook maar één der forten van Luik zich zou hebben overgegeven!

940 Een bericht uit Stockholm aan den "Manchester Guardian" meldt dat in Finland de Russische mobilisatie een zeer snel verloop heeft gehad. De geheele in Finland liggende artillerie is overgebracht naar het eigenlijke Rusland. De kustplaatsen aan de Bothnische golf ten zuiden van Wasa hebben geen versterkingen van hun garnizoen gekregen, maar in Wasa liggen 40,000 man. De berichtgever van het Engelsche blad
945 meldt verder nog, dat het niet waarschijnlijk is, dat een zeegevecht bij de Aland-eilanden zou hebben plaats gehad. Volgens de Londensche "Daily Citizen" – die het vernam van een Duitscher, welke naar Londen is gevlucht, zou de Duitse socialist dr. Liebknecht zijn doodgeschoten, omdat hij weigerde dienst te doen in het leger en zou ook de bekende Rosa Luxemburg
950 eenzelfde lot hebben getroffen, wijl zij openlijk haar beweren, dat de soldaten in het leger worden mishandeld, had herhaald.

Financieel Overzicht.

Vrijdag 14 Augustus 1914. Onder de huidige omstandigheden verdient het vermelding,
955 dat bij de maatregelen, die tot leniging van den financieelen en economischen toestand genomen worden, er met meer kalmte gewerkt wordt dan verleden week. Niet dat de toestand minder critiek is, integendeel, maar het is aan alles te zien, dat men van den eersten schrik bekomen is en langzamerhand tot kalm nadenken is overgegaan. De spanning evenwel, waarin wij verkeerden, is hevig; wat er gebeuren kan of moet ligt
960 in 't duister; men leest en oordeelt maar 't haalt niet veel uit; de dagbladen publiceeren veel nieuws en weiden in den breede over den toestand uit. Dat er een groote slag op handen is, nu de Fransche en Engelsche troepen de Belgen komen versterken, is zeker. Voor onze zuidelijke grenzen kan het gevaarlijk worden, daar het tooneel zich in noordwestelijke richting verplaatst heeft. Het koninklijk besluit
965 van 11 Augustus j.l. waarbij de provinciën Limburg, Noordbrabant en Zeeland, benevens een gedeelte van de provincie Gelderland bezuiden de rivier de Waal in staat van oorlog worden verklaard en het oproepen van den landstorm kenmerken voor ons land den toestand. En bij deze spanning de benarde financieele toestand, waaronder ons land gebukt gaat. Hoewel men in menig opzicht op den goeden weg is, is dit moeilijke
970 vraagstuk nog verre van opgelost. Nieuwe moeilijkheden drongen zich op, die in den aanvang van de crisis niet direct verwacht werden. Het is de nood voor den middenstand, het gevaar voor werkloosheid, die deze week zich aan ons oog vertoonden. De beraadslagingen op het Departement van Landbouw, Handel en Nijverheid gaven
aanleiding tot het houden eener vergadering van de besturen van verschillende
975 middenstands-patroonsvereenigingen; aldaar werden de plannen van den minister met de vertegenwoordigers van den geldhandel ten behoeve van den Middenstand uiteengezet, en tot de stichting van een credietbank besloten, zoodanig ingericht, dat door den Middenstand, mede door steun van kapitaalkrachtige personen, het fonds bijeengebracht wordt, waarvan de zekerheid erlangd kan worden voor het verlenen van credieten van
980 groote en kleine bedragen, ook met behulp van het consortium, terwijl bovendien de bedeeing van deze credietbank is steun te verlenen aan bestaande Banken in Nederland.

De loodgieters-, schilders- en smedenvereenigingen zetten in hare besprekingen uiteen, dat de moeilijkheden voor hunne vakken nog vergroot werden, doordat alle
985 prijsnoteeringen, betalings- en leveringscondities zijn ingetrokken en alle materialen contant moeten betrokken worden; het publiek moest verzocht worden zooveel mogelijk alle rekeningen te voldoen en verdere inkoop contant te betalen. Handelaars en fabrikanten staan voor hetzelfde feit; zij zijn gedwongen slechts à contant te leveren, doordat zij ook zelf hun grondstoffen a contant geleverd krijgen.
990 Uit de beraadslagingen tot het nemen van credietmaatregelen is gebleken, dat vooreerst voldoende middelen aanwezig zijn om hulp te bieden, waar deze noodig blijkt te zijn. Het beschikbare bedrag van 200 millioen van het bankiersconsortorium met de Nederlandsche Bank neemt elke zakelijke zekerheid aan onder voorwaarde, dat de waarde van het onderpand groot genoeg is in verband met het verlangde crediet. Daar de
995 voorschotten uitsluiten verleend worden ten behoeve van handel en industrie en geen steun verleend wordt tot afwikkeling van speculatieve posities, is dan ook te verwachten dat handel en industrie zooveel mogelijk in stand blijven. Maar nu van regeeringswege zooveel mogelijk gedaan wordt tot behoud van den normalen toestand, dient op het euvel gewezen te worden, dat door sommigen, ja velen van het publiek de
1000 zaak tegengewerkt wordt. De circulaire van den Minister van Justitie, gericht tot de rechtscolleges met het verzoek, om in de tegenwoordige omstandigheden de wet met

1005 zachtheid toe te passen, schijnen sommigen op te vatten, als zou men nu gerechtigd zijn, willekeurig zijne betalingen tot later uit te stellen. Dit is nu wel de gemakkelijkste weg, maar door zulk handelen werkt men den toestand met alle kracht tegen, in plaats van mede voor algemeen belang op te komen.

1010 Hoe immers zouden patroons in handel en industrie, aan wie deze week het verzoek gericht werd, zoolang als eenigszins mogelijk is, hunne reizigers, kantoor-, magazijn- en winkelbedienden in dienst te houden, aan dit verzoek gevolg kunnen geven, wanneer hunne schuldvorderingen niet voldaan worden. Staat het algemeen belang op 't spel, dan kan, wanneer elkeen steun verleent, al wordt de toestand nog zoo ernstig, veel tot stand komen. Alle pogingen van regeeringswege en financiewezen zijn vruchteloos, wanneer van verzachtende middelen wordt misbruik gemaakt. In verband hiermede dient onder het oog te worden gebracht, dat de werkloosheid zeer groot is. Van de machinisten zal binnenkort 40 pCt. buiten werk zijn, 8 pCt. is onder de wapens geroepen. De havenarbeiders zijn bijna allen zonder werk, slechts bij de Maatschappij "Nederland" zijn maatregelen getroffen voor de toekomst der arbeiders. Bij het transportbedrijf der georganiseerden is 30 pCt. zonder werk, 13 pCt. onder de wapenen. Bij andere bedrijven zoekt men zooveel mogelijk werklieden aan den gang te houden en alle werklieden zooveel mogelijk in de inkrimping van den arbeid te betrekken. Eenheid in leiding en handel vermag veel; aan alle kanten wordt hard gewerkt om, in aansluiting met het Algemeen Steun-comité, behoeftige gezinnen hulp te verleenen. En als de Koningin zich gedrongen heeft gevoeld in den algemeenen nood steun te verleenen, persoonlijk krachtig tot algemeen welzijn mede te werken, dan behoeft het zeker geen verder betoog dat een ieder zijn betalingsverplichtingen nakome.

1025 Uit den weekstaat van de Nederlandsche Bank van 8 Aug. 1914 blijkt, dat buitengewoon krachtige hulp aan handel en industrie verleend is. De wisselportefeuille steeg met ruim 31 millioen, de beleeningen met 16 millioen. Van de 31 millioen credietbehoeften komt 13½ millioen op de Hoofdbank, 9 millioen op de Bijbank en 9½ millioen op de Agentschappen, waaruit blijkt, dat de behoeften zich allerwegen doen gevoelen. Van de beleeningen werd verreweg het grootste gedeelte op effecten afgesloten, op goederen slechts 2 3/4 millioen. Het bankconsortium heeft verklaard niet alleen tegen fondsen, maar ook tegen ceelen, hypotheeken enz. geld te verleenen, terwijl ook de credietvereeningen tegen behoorlijke zekerheid op steun kunnen rekenen. Dat nu op goederen slechts 2 3/4 millioen is verleend vloeit voort uit de omstandigheid, dat men met de organisaties van de Middenstandsbanken nog niet geheel gereed is gekomen. De metaalvoorraad verminderde met 2.31 millioen. Het beschikbare metaalsaldo is ruim 64 millioen, zoodat de Bank gerechtigd is ruim 320 millioen bankbiljetten uit te geven, waaruit blijkt, dat, niettegenstaande den toestand, het zakenleven voldoende gesteund kan worden. In de laatste dagen wordt er vrij druk gesproken over het heropenen der beurs. Te Londen is men het er lang niet over eens; meerendeels wordt beweerd, dat veelvuldige faillissementen niet kunnen uitblijven. Hoe het hier zal gaan ligt in 't duister. De toestand, zooals hij thans bestaat ten aanzien van den hoogen rente-eisch, dien het syndicaat heeft vastgesteld bij het geven van gelden op onderpand, de willekeurige waardeberekening van het onderpand, de onderwerping aan de voorwaarden der Vereeniging voor den Geldhandel, waarbij alle zaken blootgelegd moeten worden, doet bij velen het verlangen naar een betere oplossing ontstaan; of de tijd daar thans voor gekomen is, nu van den oorlog nog zooveel onheil te wachten staat, valt sterk te betwijfelen. De regeering heeft verzekerd, in overleg met verschillende organisaties van geld- en effectenhandel, ernstige pogingen te dien opzichte aan te wenden en men vertrouwe dan ook dat zij er in slagen zal veler ondergang bij heropening der beurs te verhoeden. A.

Op de fiets door Kempenland. I.

1055 Dat is een warme, soms bange, maar niet minder interessante tocht geweest, dien we gisteren hebben gemaakt. Wij zijn niet uitgegaan met de bedoeling om ex professo den oorlog, een stuk van den oorlog, of mogelijk, als 't niet anders kan, dan maar een schaduw of een gerucht van den oorlog te verslaan. Wij -- heikneuterkes van de Brabantsche vlakte -- zijn piepend uitgevlogen uit onze stille, nesten om te gaan zien, hooren, voelen en indrukken op te doen in het in deze dagen zoo emotievolle land. We hebben aan geen krant gedacht den geheelen dag, nog minder aan een verslag, maar toen ik gisteren de stramme beenen -- na een toer van zowat 140 K.M. -- strekte; onder de huiselijke wol, werd zoetjes aan het besef bij me wakker, dat we wel geen groote strategische geheimen hadden achterhaald, geen wereldschokkende oorlogsfeiten hadden gezien of gehoord, maar dat we toch genoeg hadden gehoord en gezien en gelezen, om het even zonder eenige pretentie verder te vertellen en dat onze simpele lotgevallen hen, wier zenuwen nog niet geheel overprikkeld zijn, misschien nog wel

1070 eenige emotie zouden kunnen bezorgen. Het gerucht van een mogelijken veldslag in de
Kempem riep onzen toeristenlust wakker en na een minimum van voorbereidselen, die
zich in hoofdzaak beperkten tot het smeren van de fiets en het halen van een pas,
die, het moet gezegd, de ambtenaren van ons stadhuis met een buitengewone vaardigheid
1075 gereedmaken – daar gaan er tegenwoordig meer weg in één dag dan vroeger in tien jaar
tijds – werd Woensdagmorgen om 6 uur aangetreden op markt. We knikten eens tegen den
hoogen haan van den St. Lambertustoren, schoten een knipoogje tegen de "bolhennekes"
op de torentjes der kerk van 't Heilig Hart, groetten de kanaalbrug en terwijl wij
den hoek omkeilden, wuifden wij de heerlijke villa's aan onze rechterhand adieu en
1080 hoopten alles weer terug te vinden gelijk wij het verlieten. De zelfde koele
Noorderbries, die dezen zomer heerschte is en die de hitte uit de zonnestralen zeeft,
alvorens ze op de aarde vallen, blies ons ook nu in den rug en dreef ons met
verrassende snelheid en lichten gang inde richting onzer zuidelijke landsgrenzen.
Het landschap schitterde in al zijn kleuren: geel en goud, groen en bruin en hier en
1085 daar blonk ons in de verte de weelde van den eersten rozen-heidebloei reeds tegen.
Boven de weiden hing nog de morgennevel en aan bloem en blad parelden de dauwdruppels
in een rijkdom van gloed en kleur, die de kunde van den meest ervan slijper tot
kinderwerk stempelt. 't Ging recht op Budel aan; Budel, eerste pleisterplaats, tevens
plaats van eerste emotie. We kenden het plaatsje van aanzien en moesten dus wel
1090 verrast zijn er even na negen uur scharen van heeren en dames te vinden, zittende in
de schaduw voor de deur en in veranda's van hotels en cafés. Het bovenhuis van het
hotel, waar wij eene verversching gebruikten, was afgestaan aan een Oostenrijksche
familie met tien kinderen. De man woonde sinds 14 jaar – meen ik – in Antwerpen en
dreef er eene juwelierszaak in eene der hoofdstraten. Nog had hij handen vol ruwe
1095 steenen bij zich. Voor zijn overijld vertrek had hij zijne woning aangeboden aan het
Roode Kruis. Juist gisteren had hij een brief ontvangen van bevriende zijde, dat
daarvan niets was gekomen, maar dat men van overheidswege was komen zien of hij wel
vertrokken was, en een huiszoeking was gedaan. Hij hoopte, dat niets vernield zou
zijn en wij hoopten met hem. Zoo gaat het heel Budel door. Huizen, die geschikt zijn
1100 om vreemdelingen te herbergen, vinden ook gasten, die in deze kalme omgeving het
doorgestane leed komen vergeten en genezing zoeken voor hun geschokte zenuwen en
gezondheid. Eén vrees drukt allen neer. Zij, die gekomen zijn uit een donkeren storm
van vervolging, uitdrijving, mishandeling, ja, den dood, in de veilige, lichte,
zonnige haven van lijfszekerheid, van veiligheid en rust, en een nieuw, zij 't dan
ook slechts tijdelijk tehuis hebben gevonden, zij kunnen dat licht niet zien, de rust
niet waardeeren, want de vrees, dat zij nimmermeer kunnen wederkeeren, drukt hen
1105 zwaar en werpt een grijs-valen sluier over al de lichtplekken in hun bestaan.
Waarheen dan?... luidt hun niet uitgesproken vraag. Wij hoorden van een ander, dat
hij van zijn 3 kinderen er slechts 2 over de grenzen had kunnen voeren. Het andere
speelde bij vriendinnetjes. Niets meer van gehoord? Een schouderophalen is het eenige
antwoord op alle vragen. Even buiten Budel, waar de wegen zich splitsen, maakten wij
1110 kennis met de uiterste voorposten onzer grenswacht. De sergeant van de wacht zag nog
kans een paar moppen te plaatsen en liet ons na eenig onderhandelen doorgaan tot het
grenskantoor. "Je komt er toch niet uit", grinnikte hij ons na; "en als je er uit
bent kom je er niet meer in." We voelden even op onzen borstzak, waar onze passen nog
veilig bewaard waren, en vol vertrouwen op de degelijkheid en de redelijkheid onzer
1115 grensambtenaren traptten we verder. Daar opeens plaatst zich een vaderlandsverdediger
van minstens 190 pond, die zich in de zon had liggen koesteren, voor ons op den weg
en noodigt ons uit af te stappen. Uit het douanekantoor trad een meer dan vijf-en-
zestig-jarig ambtenaar, met een grijs puntbaardje, in wiens stramme trekken het woord
"plicht" gebeiteld stond, naar buiten. Hier hielp geen verzoeken, geen argumenteeren.
De man voelde het verantwoordelijke van zijn positie: "Kijkt eens hier, heeren.
1120 Nederland is een neutrale staat, begrijpt u?" Wij knikten. "En als neutrale staat kan
Nederland niet toelaten, dat vandaar uit een andere oorlogvoerende mogendheid van
rijwielen wordt voorzien. Willen de heeren de rijwielen hier maar neerzetten, dan
kunnen ze te voet verder gaan en ze vanmiddag of vanavond terug komen halen. U moogt
wel gaan, maar de rijwielen, ziet u, dat is de quaestie." Hij stak den langen dunnen
1125 penhouder, waarmede hij bij het afsteken van zijn speech de maat had geslagen, weer
achter zijn oor, schoof zijn bril recht, wierp een veelbeteekenenden blik op de
soldaten, die ons omringden, en stapte, in het bewustzijn van zijn plicht gedaan te
hebben, zijn kantoor weer binnen. We klemden ons karretje vaster dan ooit. We dachten
er niet aan ons vehikel af te staan. We maakten nu een fietstocht zonder fiets. Goede
1130 raad was duur. De soldaten hielpen ons met echt Brabantsche gemoedelijkheid het
vraagstuk oplossen. "Laat je fietsen hier, kuier naar Hamont en huur daar samen een
wagentje.* Ik monsterde mijn gezellen eens. Geen puf! Fietsen stond op hun gezicht te
lezen. Jawel, maar hoe? Daar komt nog een wielrijder opdagen. Dat is ten minste een

1135 slachtoffer meer. Zonder te spreken stapte hij het kantoor binnen en na eenige
minuten kwam de plichtbeseffende grijze ambtenaar weer naar buiten met de boodschap,
dat we konden passeeren. Daar was een bericht gekomen van den kapitein, dat hij ons
mocht doorlaten. Wij kwamen in een oorlogvoerend land. Ziedaar onze tweede emotie.
Met een sukkelgangetje reden we het grenskantoor Hamont tegemoet en toen we in de
1140 verte de Belgische gendarmerie en douane-agenten – de karabijnen op den rug, de
loopen glinsterend in de zen – bemerkten, zwenkten onze voorwielen onzeker; over de
breede baan. We waren nog onder den indruk van het kanongebulder, dat, nu we eenmaal
achter het geraas der zinkfabriek waren, voortdurend duidelijker werd. De hand van
den gendarme ging omhoog. "Astemblief, meniere, waar is de rais naor toe? Waor zain
de ieren vandaon?" vroeg hij vriendelijk. Als op commande schoten vijf linkerhanden
1145 in vijf rechterbinnenzakken en vlogen vijf passen te voorschijn. Zij werden nagezien,
en we werden naar het kantoor van den ontvanger verwezen. Hier werden we heel
vriendelijk te woord gestaan. Merken en nummers der fietsen en namen der berijders
werden genoteerd en zonder de gebruikelijke cautie te storten, kregen we een "laissez
1150 passer" met een zwaar lakstempel van het Ministerie van Financiën er op. Stempels
hebben waarde in deze dagen. Zoetjes aan raakten we aan de praat met den ontvanger.
Hij wist niets positiefs, had van af Dinsdagmorgen 10 uur voortdurend hevige
kanonades gehoord en leidde daaruit af, dat er slag geleverd moest worden in die
buurt. Wij vroegen hem raad aangaande ons reisplan. We waren voornemens naar Peer te
fietsen, om te trachten vandaar af in Zuid-Westelijke richting af te zakken en zoo,
1155 als het lukken mocht, te naderen tot achter het veronderstelde Deutsche front.
De welwillende man fronste de wenkbrauwen. Dat plan was niet zonder bezwaar, niet dat
we te kort bij de strijdende partijen zouden komen, maar aangezien de strijd al meer
dan een dag duurde, achtte hij het niet uitgesloten, dat groepjes Deutsche uhlanen op
de vlucht ofwel afgedwaald waren en eene ontmoeting met hen kon zeer onaangename
1160 gevolgen hebben. Vooral wijl de weg naar Peer door zware eenzame bosschen liep,
achtte hij het momenteel niet raadzaam dien te nemen. Hij zou liever direct in meer
westelijke richting naar Bree afslaan. We volgden dezen raad op en met de vaderlijke
vermaning "voorzichtig" traptten wij aan. Nog werden we gewaarschuld, vooral geen
wapens mee te voeren, want dat was levensgevaarlijk. Wie met wapens wordt
1165 aangetroffen wordt door de uhlanen neergeschoten. In Hamont stapten we af en mengden
we ons onder het publiek, dat de zoo juist aangeplakte proclamatie van Baron de
Puttaers, Gouverneur van Limburg, stond te lezen. De inhoud zullen de bladen wel
vermelden. Ik wil de officieele oorlogscorrespondenten niet het gras voor de voeten
wegmaaïen. Het ging over het schieten van burgers op Deutsche troepen, het
1170 mishandelen van gewonden en de daarvoor te vreezen weerwraak der Duitschers. Aan de
brug over de Zuid-Willemsvaart in Loozen weer hetzelfde. De burgerwacht had ons
aangeroept en het wilde maar niet vlotten met de passage, toen een gendarme ons kwam
verlossen. "Eh wel, menier", voegde hij de burgerwacht toe, "de ieren hebben goede
1175 pampieren, zonne! Holland is een neutraal land, dat zain onze vrienden, 'n Hollander
is krek zoo goed als een Bels. Gai meugt pas sieren. Mair zait veurzichtig, zonne, en
als de gai 'n revolver het, smait 'm in de vaart, zonne !" En toen kregen we een
breedvoerig verhaal van een jongetje van 14 jaar die ook een fietstocht maakte en als
merk op het plaatje van zijn fiets een Fransch vlaggetje had staan. De uhlanen hadden
1180 zijn fiets stuk g"rapt en den jongen drie uur lang tegen een boom geplaatst. Van dat
fietsen stuk trappen, ook van onschuldige passanten, hebben we later meer gehoord;
dat schijnt de taktiek te zijn van vluchtende of verkennende uhlanen, die vreezen,
dat, als de passanten terugkeeren, hun komst of vlucht wordt aangekondigd. Helmond,
13 Augustus. JOS. VAN WEL.

1185 **NEDERLANDERS IN ZWITSERLAND.**

Uit verschillende telegrafische mededeelingen, die de Regeering van Hr. Ms. gezant te
Bern heeft ontvangen, blijkt, dat er geen reden tot ongerustheid bestaat ten aanzien
van de Nederlanders in Zwitserland. Het uitblijven van berichten is slechts te wijten
aan het feit, dat de post- en telegraafverbinding onder de tegenwoordige
1190 omstandigheden niet verzekerd is. Nog onlangs heeft de gezant geseind, dat er geen
gevallen bekend zijn van Nederlanders, die zich in bijzondere moeilijkheden zouden
bevinden; de gelegenheid bestaat bovendien gelden naar in Zwitserland vertoevende
Nederlanders over te maken door een bedrag te storten aan het departement van
Buitenlandsche Zaken, dat zich met de verzending naar Zwitserland belast. Intusschen
1195 zal er waarschijnlijk binnenkort een trein door Duitschland kunnen loopen, bestemd om
de Nederlanders naar het vaderland te doen terugkeeren; voordat echter deze reis kan
plaats hebben, moet aan het Deutsche legerbestuur een opgave van het totaal aantal
der te vervoeren personen verstrekt worden door Hr. Ms. gezant te Bern.

1200 **RECHTZAKEN.**

Inkwartiering geweigerd.

Voor den Utrechtschen kantonrechter stond terecht de heer T., te Utrecht, die, toen een milicien zich met een inkwartieringsbiljet bij hem in den avond van 2 Aug. j.l. aanmelde, tot dezen zeide: "Kom morgen maar terug, dan zal ik probeeren je uit te besteden." Een buurman heeft den militair toen nachtlogies verstrekt. Den volgenden dag kwam de soldaat terug en de heer T. zeide hem toen, dat hij een deken en een laken kon krijgen, maar op den grond moest slapen. Een hoofdagent van politie was getuige van dit tweede onderhoud tusschen den heer T. en den militair. Het O. M. eischte tegen den heer T. f40 boete subsidiair 15 dagen hechtenis en gaf hem nog een flinke schrobbeering op den koop toe. De kantonrechter bleef in dit laatste opzicht ook niet in gebreke. Vrijdag a.s. uitspraak.

1210

Uitvoer van groenten.

Een berichtgever van het "Hbld." te Maastricht seint: Ik verneem, dat het spoorwegverkeer met Duitschland voor den uitvoer van groenten enz. hersteld is. Treinen met Duitsch materiaal zullen te Venlo en te Maastricht het aangevoerde komen afhalen; in Zevenaar zal overlading plaats moeten hebben. Daarmede verliezen de zoogenaamde neutrale markten, zooals er in Vaals een ontstaan was, een goed deel van haar beteekenis. Door het hernieuwd directe spoorwegverkeer zullen de prijzen van bepaalde levensmiddelen, die in groote hoeveelheden hier en in andere tuinbouwcentra onverkoopbaar zijn, zich ongetwijfeld herstellen.

1215

1220